

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knaflova ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knaflova ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, letočno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, letočno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Vodje vstajajo . . .

Neki mlinar je kupil na sejmu osla. Ko sta ga gnala s sinkom domov, je pričel fantič tožiti, da ga čedalje bolj bolijo noge. «Pa zlezi na oslička», mu je rekel dobri oče. Tako sta romala po beli cesti, kar srečata gručo ljudi. «Nemarni sin,» so vpili ljudje nad fantičem, «kaj se ti ne smili ubogi oče, ki brusi poleg tebe svoje nadložne noge, ti pa široko sediš na živinčetu in se mu posmehuješ. Kar dol zlezi!» Ves preplašen je zlezal fantič z oslička in dal prostor svojemu očetu. Pa sta spet nadaljevala pot. Ni še minilo pol ure, ko jih sreča zgovorna ženska družina. Kar vse hkratu so segle ženske z jeziki proti mlinarju: «Kaj nimaš nič srca, da pustiš slabotnega sinka teči po trdi in kameniti cesti, a sam samopašno sediš na osličku?» In že so posadile pred očeta sinka, češ, da bo žival tudi fanta lahko nesla, saj je komaj za dobrega petelina težek. Počasi jo je mahal osliček v opoldanski pripeki pod težkim bremenom. Ko so prispeli naši potniki mimo glasne krčme, so jih ugledali pijani sejmarji. Brž so pograbili svoje gorjače in navalili na jezdeca: «Mi vaju naučimo, nemarnika, usmiljenja do živali!» Vse križem je padalo po njunih hrbtih, dokler nista zlezla na tla in so vsi trije, mlinar, sinko in dolgouhi sivec, vsak zase nadaljevali usodno pot. Dolgo se je vlekla cesta po klancih navzgor in spet navzdol, da sta se mlinar in sin že kar opletala poleg živinčeta. Po vseh vaseh, skozi katere je držala pot, so stali ljudje pred hišami in zbadali posmehljivo potnika: «Glejte tri osle!» Pa so prispeli mimo kopice dolgih kolov. Tedajci je rekel brihten sinko očetu: «Veš kaj, oče, dobodiva dvoje bekovih trt, zveživa osličku noge, poriniva skozi nje kol in zadeniva oslička na rame.» Hudo preizkušnemu mlinarju se je zdel navsezadnje tudi ta nasvet pameten, pa sta res zadela oslička na rame in ga v potu svojih obrazov nesla proti domu. Ko sta se bližala, so ju opazili domači in so se vsi preplašili: «Za božjo voljo, kaj se jima je zbledlo?» Mlinar pa je povedal vso zgodbo in so jima dali prav.

Stara je ta zgodba, vendar se ponavlja vsak dan, da, vsako uro v našem življenju. Pa ne le v življenju posameznika, temveč tudi v politiki se je pogosto spominjamo. Koder danes človek hodi, sliši samo zabavljanje, češ: ta državnik je bedast, oni neumen, tretji omejen. Bi pa že mi drugače vodili državne posle, če bi nas pustili zraven, zatrjujejo taki zabavljači. Če pogledaš поблиže te junake, vidiš, da še svojega lastnega gospodarstva ne znajo voditi in da se hudujejo na vodilne državnike samo zato, ker se jim ne dajejo osebne koristi na škodo drugih.

Drugim zabavljajem komaj dopoveš, da je dvakrat dve štiri. Nekateri ne znajo niti svojega imena dobro podpisati, pa se trkajo na prsi, češ: nam bi naj dali krmilo države v roke, pa bi bilo takoj bolje. Niti ne sanja se jim, koliko skrbi in koliko dela in odgovornosti leži na ramah tistih, ki vodijo državno politiko. Nič ne vedo, kako težavno je najti pravično srednjo pot med križajočimi se zahtevami raznih stanov, katerih vsak se hvali, da je le on tisti, ki nosi največ bremen v državi. So pa še drugi, morda res pametni

možje, ki stegujejo roke po državnem krmilu in vpijejo množicam: «Novih ljudi je treba na vodilna mesta! Ti nam bodo pravično in pošteno rezali kruh.» Tako govorijo širokoustno, na tihem pa se smejejo lahkovernim množicam, da bi jih omamili z vabljljivimi besedami. Tem našim «Hitlerjem» je toliko za blaginjo ljudstva kakor nam zdaj na pomlad za lanski sneg. Le eno hočejo izmamiti iz ljudstva: mnogo denarja za svoje lačne žepe. In pa pastirji bi radi bili, četudi le z majhnimi čredami!

Velika večina našega naroda je dobro poučena in ve, da so pravi in odkritosrčni prijatelji njegovi le v vrstah voditeljev Jugoslovenske nacionalne stranke. Zato se ne bodo dale množice be-

gati od različnih preroških «voditeljev», pa naj še tako spretno skrivajo svoje sebične namene za raznimi ljudskimi in narodnimi naslovi. Gre nam le za tiste, ki so še zaslepljeni od starih strankarskih strasti ali pa stojijo ob strani užaljeni, ker jim naši voditelji v škodo drugih stanov nočejo in tudi ne smejo ustreči za njihove izključne osebne koristi. Toliko naj vedo vsi godrnjači in sanjači, da naši državniki ne bodo nikoli sledili klavernemu vzgledu lahkovernega mlinarja, ki je poslušal pri svojem početju vsakogar in se je pustil nazadnje celo od nerazumnega otroka voditi, da je padla sramota na njegovo sivo glavo. Vseh nas naloga in dolžnost je, da namestu zabavljanja in rogoviljenja pričenemo razumno in vztrajno delo vsak v svojem stanu in tako pomagamo pri hudem delu našim voditeljem.

Celim okrajem preti poguba

Komaj je odlezel sneg, že prihajajo od vseh strani poročila, da pripravljajo ne le v Savinjski dolini, temveč posebno po šmarskem, laškem, slovenjgraškem in celo litijskem okraju kmetije svoje njive za hmeljišča in da že iščejo, kdo jim bo prodal sadeže za to omamno rastlino, ki jih naj reši stiske.

Omejen je prostor v našem listu, zato povemo na kratko vsem tistim (v Savinjski dolini in izven nje), ki se mislijo oprijeti hmeljarstva, da drvijo naravnost v prepad. Vsem je še v žalostnem spominu brezmejno širjenje hmeljarstva pred pičlimi desetimi leti. Vsem brez izjeme je prinesel hmelj le občutno škodo, mnoge je zakopal celo v dolgove, pod katerimi še danes ječijo. Obogatil pa ni nikogar. Hmeljsko krizo, ki se je pričela leta 1929., je zmotilo v razvoju ukinjenje alkoholske zabrane v Ameriki.

Zaradi slabih cen smo le v Jugoslaviji občutno zmanjšali nasade, medtem ko jih drugi okoliši

niso ter bo tudi v slaborodnem letu dovolj blaga. Amerika je že lani zasadila 2000 ha novih nasadov, letos jih bo še več. Za njo drvijo Belgija, Francija, Poljska in celo Chile in Java. Kdor se ni še povsem skregal s pametjo, naj ne posnema teh nespametnikov, ki jim grozi neizogibna poguba. Nikar ne zasajajte novih hmeljnikov, ker zaman bo ves vaš znoj in bo denar, vložen v to panogo, izgubljen do zadnje pare. Hmeljarji, ki imate stare nasade, ne prodajajte nikomur in za nobeno ceno sadik, da ne bo v škodo vam samim in vašim tovarišem!

Zadeva je tako resna in za naše hudo preizkušeno kmetijstvo tako nevarna, da smo prisiljeni samo v dobro kmetu pozivati na pomoč oblasti. Sreski pmetijski referenti naj na podlagi bridkih izkušenj odsvetujejo ljudem saditev novih hmeljišč in naj te nasvete podkrepijo s številkami hmeljarskega poloma pred nedavnimi leti.

Govor narodnega poslanca dr. Rapeta o kmetijski stiski, o delu JNS v dravski banovini in o Zvezi bojnikov

Pri proračunski razpravi v narodni skupščini je govoril te dni narodni poslanec g. dr. Stane Rapeta. V svojem govoru je med drugim rekel:

Naša država je izrazita kmetijska izvozna država, zaradi česar je napredek gospodarstva v mnogem odvisen od možnosti večjega izvoza. Uspeh našega izvoza je seveda

odvisen od pogodb s tujimi državami.

Zato smatram za potrebno, da kot poslanec obmejnega sreza, ki živi samo od prodaje in predelave lesa in le malo od živinoreje, ugotovim, da naši odposlanci za trgovinska pogajanja z Italijo niso dovolj pazili na dejstvo, da je treba naši državi zagotoviti izvoz lesa. Po ugodni dobi v lesni industriji so prišla leta propadanja in z njimi

osiromašenje našega naroda, ki živi od gozdov in lesa.

Če vidi naš človek, kako se pri trgovinskih pogodbah skoro pozablja njegove življenjske koristi in kako prijateljske države kupujejo les skoro v vseh mogočih, nedavno še neprijateljskih državah, nikakor pa ne v Jugoslaviji, potem je težavno raztolmačiti tem siromakom, zakaj je prišlo do tega, da moraš, kadar prodajaš les, dati kupcu skoro še denar, samo da vzame tvoj les!

Človek, ki ima svoje premoženje v gozdu, mora zdaj gledati, kako se mu

prodaja živina po nemogoči ceni,

da plača državne davke. Naš človek sicer zelo dobro ve, da mora dati državi vse, kar ji dolguje, razumeti pa ne more presoje finančnih oblastev, ki prodajajo njegovo imetje pod vsako ceno, da

se ne dobi niti vsota za dolžne davke in za eksekucijo. S tem se samo upropašča narodno in državno imetje. Iz vrst teh siromakov prihajajo predlogi, ki najjasneje govore o njihovi požrtvovalnosti. Naj navedem en sam primer

razsoden in pameten predlog,

ki gotovo najmočneje obsoja opozicijo v njeni želji, da bi se na račun neugodnih razmer napravila priljubljena. Ta predlog, ki pa mora biti nam in vladi opomin, da storimo vse mogoče za zaščito našega kmeta pred popolno propastjo, pravi, naj se v primeru, ako je prodaja neizbežna, onemogoči za vsako ceno, da bi s finančnimi organi prišli k dražbam sumljivi ljudje, ki izkoriščajo bedo ljudstva za svoje obogatitve ter kupijo, kakor se je v mojem srezu dogodilo, par volov, vrednih 8000 do 10.000 Din, za celih 1200 Din, nato pa ju prodajo za najmanj 7000 do 8000 Din. Ako ne bomo onemogočili take tatvine imetja, lahko pride do nedoglednih posledic. Prodaja naj se samo pravemu trgovcu, kolikor pa to ne bi bilo mogoče,

naj kupuje država živino zase po določeni ceni, ker mora itak kupovati meso za vojaštvo.

To meso gotovo plačuje mnogo dražje za slabšo kakovost. V tem primeru ne bi bil samo davek plačan v celoti, marveč bi prejel kmet od prodaje živine še preseček in naše vojaštvo bi prišlo do dobre in cenene prehrane.

Če že na vse načine izkušamo pomnožiti denar v državnih blagajnah, potem ne smemo prinašati ljudstvu samo novih bremen, temveč moramo štediti tudi z imetjem svojih državljanov. Finančni minister naj preide s čisto uradniškega motrenja vodstva državnih financ

k razumevanju ljudske duše

ter na tej osnovi poišče način, kako bi se z ustvaritvijo znosnega razporeditja med narodom dosegl čim večji uspeh pri reševanju naših financ in našega gospodarstva.

Stalno čujemo govoriti o potrebi povečanja našega izvoza. Govori o tem sam g. minister in tudi mi. Kadar pa nam je z največjim trudom uspelo, da omogočimo prodajo svojih proizvodov v tujini,

pride uradniška okosteneleost in upropasti vse,

kar se je zgradilo. Tako smo s hudim trudom v mojem srezu naučili ljudstvo zmiselnega gospo-

darstva v živinoreji. Osnovana je bila zadruga za predelavo in prodajo mleka, ki je prodajala mleko po zelo ugodni ceni v Trst. Vsa količina bi se morala vsak dan plačati pri prevzemu na našem ozemlju. Da bi se mleko ne pokvarilo, so ga nameravali prevažati z avtošusom. Zato so zaprosili, naj se dovoli tržaškimi avtobusom prehod meje v desetkilometrski obmejni pas. To pa se ni zgodilo, češ, da bi bila s tem oškodovana železnica. Zadruga bo morala zaradi tega svoje delo ustaviti. Nemogoče je zagovarjati tako postopanje.

Govornik se je nato obširno bavil tudi

z raznimi drugimi vprašanji ob meji,

kjer se v škodo naše narodne in državne misli česfo postopa preozkosrčno in preveč po suhi črki zakona.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je obširno obravnaval tudi

obmejno šolstvo

in grajal zanemarjanje tega vprašanja. Stvarno delo med ljudstvom je pri takih razmerah zelo težavno in nerazumno postopanje oblastev je naravnost voda na mlin onih, ki izkoriščajo nezadovoljstvo v svoje temne svrhe.

Dr. Rape je nato orisal

deleovanje JNS v dravski banovini

in grajal nerazumevanje onih činiteljev v Beogradu, ki dopuščajo v dravski banovini razne pojave, s katerimi se ruši vzajemnost narodnih ljudi. Nikakor ne gre, da posamezniki in skupine pod krinko prosvetnega ali stanovskega de-

la načenjajo politična vprašanja in zlorablajo javna zborovanja rodoljubnih in strokovnih društev. To se čestokrat zgodi celo pod pokroviteljstvom oblastev. Tako je bila

ustanovljena neka Zveza bojevnikov,

ki združuje razna društva, katerih obstoj in delovanje sta docela upravičena, ki pa jih izkušajo neki ljudje zdaj pretvoriti v politično tvorbo. Razumljivo je, da niso vsi ljudje enakih misli, toda zakon mora biti za vse enak in kdor hoče drugačno politiko, mora ali v naše vrste in iz naše sredine ven utirati pota novim mislim ali pa

po predpisih zakona osnovati svojo politično stranko.

Toda celo odgovorni činitelji prepričujejo odločilne činitelje v Beogradu, da ta Zveza bojevnikov nima političnega značaja, medtem ko ta prireja v Ljubljani shode, na katerih obravnava izključno politična vprašanja, po vrhu pa še ruši ugled vlade in vseh onih, ki smo na poprišču javnega dela. Ne bojimo se nobene kritike in nobene odkrite politične borbe, odklanjamo pa zakotne napade, ki se skrivajo za stanovskimi in narodnimi gesli in razpihujejo strasti ter širijo nezadovoljstvo.

Govornik se je nato dotaknil občinskih volitev v dravski banovini in dokazal, da se je nasilja posluževala le opozicija. Zaključil je svoj govor s pozivom, naj vlada odločno nadaljuje započeto delo čiščenja in podpre delo onih, ki jim je blaginja ljudstva res pri srcu.

Hude obtožbe v zadevi štirih pogodb za gradnjo železniških prog

Predzadnjo sredo je imel pri proračunski razpravi v narodni skupščini bivši prometni minister poslanec g. Andre Stanić, eden odličnih semišljenikov JNS, skoro polno tri ure trajajoči govor. Poslanec g. Stanić je v uvodu izjavil, da do govoril o vprašanju, ki je zelo velikega pomena v finančnem in političnem pogledu, to je o pogodbah, ki so bile sklenjene glede gradbe železniških prog, pri katerih je dogovorjena naša država, da v teku 12 let izplača nad 2.1 milijarde dinarjev. Zelo mu je žal, da o teh pogodbah ni mogel govoriti že prej iz enostavnega razloga, ker mu niso bile znane. Takrat bi bil mogel še vplivati, da bi se bilo to vprašanje pravilno rešilo.

Pravilna rešitev pa bi bila samo taka, da bi se bile vse te pogodbe enostavno odklonile. Z današnjim govorom hoče pokazati škodo, ki je nastala zaradi teh pogodb, in pa omogočiti izpremembo vsaj enega zadnjih sklepov, ki je zelo škodljiv za koristi države.

V imenu države so bile sklenjene štiri velike pogodbe,

in sicer za gradnjo železniških prog Požarevac—Kučevo, Veles—Prilep, Priština—Peć, Bihać—Knin, Beograd—Pančevo, Kuršumlija—Priština in pogodbo za gradbo drugega tira na progi Beograd—Resnik. Vse te pogodbe doslej narodni

RICHARD VOSS DVA ČLOVEKA

18 Izpovedal sem se in dobil za svoj greh — zakaj moje domotožje je greh! — hudo kazen.

Toda koliko modrosti je v pekori, ki mi jo je izpovednik naložil! Samo duhovnik katoliške cerkve zna tako modro kaznovati.

Iz Rima moram iti; nazaj na Tirolsko; v samostan Novo Štifo. Iz oči v čei se moram boriti z grozečo nevarnostjo; v bližini Judite naj praznujem zmago nad svojo strastjo. Zakaj —

Dà, dà, dà: ljubim jo s strastjo, ki žge neizmerno bolj kakor nebeški ogenj.

Docela sem izpovedal svoj smrtni greh Bogu. In namestu bičanja, namestu posta in molitve t a kazen, polna modrosti, t a pokora, polna visokosti...

Stran iz Rima; stran iz tega mesta, kjer sem zakopal svojo modrost! Čeprav moj obraz še zmeraj ni zaznamovan; čeprav še zmeraj nosim glavo ponosno pokonc, vendar nisem več tako mlad — mlad, kakor sem še zmeraj. In moja mladost je bila kakor pesem moči, upanja in življenja.

Stran iz Rima; nič več ne bom gledal svetega Petra; nič več Vatikana in Laterana; nič več Palatina in Koloseja; nič več Tibere in Campagne... S silo moram dušiti svoje prekipevaljoče veselje, skrbno prikrivati svoje zmagoslavje.

K sreči sem vaju dušenja in prikrivanja, kakor mojster sem v tem — že zdaj, že tako zgodaj. Toda nocoj pojdem spet v katacombe k prvim kristjanom in škofom in mučnikom, vriskat pojdem, da odhajam iz Rima, da se vračam domov; vriskal bom, da je katoliška cerkev polna božje modrosti.

To naj bo preizkušnja zame in za moje duhovništvo — je menil prečastiti superior. Izkušnjo bom prestal. Ko jo bom prestal, bom varen pred vsem, kar je zemeljskega. Posvečen bom. Šele takrat bom varen in posvečen.

Pripravljam se za potovanje. To je kakor priprava za romanje. Iz Rima, od groba apostolskega kneza bi šel tudi bos. In če bi me vedla pot čez osat in trnje, če bi bile moje noge krvave in smrtno utrujene, če bi bila moja glava od solnčne pripeke ožgana, če bi bile moje ustnice od žeje razpokane: v domovino romam!

Domovina!

V tej knjigi, o mati, sem zapisal to besedo, ki zveni za mojo dušo bolj pobožno in blaglasno, kakor vsi cerkveni zvonovi Rima in krščanstva.

Sveto besedo sem zapisal v to knjigo in moje sree jo je kričalo vsa ta leta, vsak dan, vsako uro. Če sem na svojem pohajanju po Rimu zagledal Ljudska vrata, sem si mislil: «Skozi ta vrata vodi pot proti tvoji domovini!» Če sem zagledal Etruščanske gorske verige, sem si mislil: «Tam, za tem vrhom je tvoja domovina!» Če je vel

veter s severa in je pozimi še tako divjal — bil je veter iz domovine! Pogosto sem med divjo tramontano* zapustil samostan. Šel sem ven v Campagno, pustil sem, da me je bičal vihar s severa in si pri tem mislil: «Iz Alp prihaja, naravnost z Brennerja!» Skozi Brjksensko dolino hiti veter čez valove Eisacka; čez vrhove Eidechsa in Plose, in okoli Platterjeve domačije se podi v viharnem plesu! Morda hodi Judita med njegovim divjim zavijanjem skozi pomladanski vrt ali pa pod poganjajočimi vrhovi kostanjevega gozda, po preprogi škrlatnih kukavic. Gorski vihar divja okoli nje, pa ji ne ukloni glave. Poznam jo! Vem, da je ostala taka, kakršna je bila: ponosna in močna. Vem, da bi mogel ukloniti njeno glavo in srce le en sam človek! ta pa je postal svoji materi na ljubo duhovnik in menih...

Tako sem si mislil, ko je vlek el severni veter; in na dnu srca sem si mislil dalje: «Samo moje volje je treba in — uklonil bom tvojo glavo! Če je ne bom uklonil zase, za duhovnika, jo bom uklonil za Boga, svojega Boga. Judita Platterjeva — ali kako se že zdaj imenuješ: Ponos bom postavil proti ponosu, moč proti moči. Kdo bo močnejši? Moč ali ženska?»

Zapustil sem Rim...

Iz veronskega samostana sem potoval peš.

Hodil sem vzdolž ob Adiži navzgor. Adiža je Eisack. Najrajši bi bil vrgel svoje duhovniško

* = burja, ki pride z gorá.

skupščini sploh niso bile znane. Pogodbe nimajo javnega značaja in zaradi tega misli, da bi bilo dobro, da se narodna skupščina seznaní vsaj z njihovimi glavnimi odredbami.

V svojih nadaljnjih izvajanjih je poslanec gospod Stanić obrazložil vsebino posameznih pogodb in dokazoval, da so

v nasprotju z ustavo in zakoni.

Država se je s temi pogodbami obvezala, da bo izplačala ne samo svoje menice, marveč tudi menice, ki sta jih izstavili dunavska in moravska banovina. Govornik je nato navajal, da so pogodbe, ki so bile sklenjene v času od leta 1929. do leta 1931., po večini podpisane samo od prometnega ministra. To je očitno nezakonito, zaradi česar se je čutil prometni minister primorana,

da te pogodbe uzakoni v finančnem zakonu.

To je storil v zadnjem trenutku po posebnem pooblastilu, navajajoč pri tem le številke posameznih pogodb, tako da narodna skupščina sploh ni mogla o njih stvarno razpravljati. Govornik dokazuje, da so te pogodbe, ki so bile po večini sklenjene z družbo Batignol, odnosno pozneje na njo prenešene, v pogledu finančnega dogovora na največjo škodo državnih koristi. Clede cen, ki jim služijo za osnovo,

predstavljajo te pogodbe naravnost nemo-goče preračune.

Na posameznih primerih dokazuje govornik, da so cene po teh pogodbah za ročno delo in tako dalje neprimerno višje, kakor so bile za enaka dela na enakem ozemlju pred petimi leti, čeprav je iz statistike samega prometnega ministrstva razvidno, da so mezde od takrat pa do danes padle za več ko 50 odstotkov. Kot posebnost označuje Stanić dejstvo, da določajo nekatere pogodbe pričetek del šele po štirih letih, obresti za celotno vsoto pa tečejo že od leta 1932. Z močnimi dokazi je govornik podprl svojo trditev, da bi za letne obroke, ki jih zdaj vsako leto vnašamo v proračun, mogli leta 1938. z domačimi podjetniki dograditi in v celoti izplačati vse navedene proge, medtem ko bomo zdaj plačevali te proge vse do leta 1944.

Ostro je poslanec g. Stanić razčlenil tudi značaj sklenjenih pogodb.

Naglašal je, da pogodbe niso finančnega značaja, ki bi nam z gradbo teh prog prinesle v državo tuj denar v obliki posojil. S tega stališča bi se

oblačilo s sebe in stopil v šumljajočo vodo, kakor bi bila reka Jordan in bi moral prejeti sveti krst iz domovine.

Kakor bi bil zamaknjen, sem hodil po svoji poti, sam med rdečerjavimi, do neba segajočimi skalnatimi zidovi. Ker sem duhovnik, bi bil moral peti psalme; moja usta pa so ostala tiha. Toda moje misli so bile molitve in moje srce je vriskalo psalme:

«Dom, dom!»

S sledujim korakom mi je postajala dežela bolj domača. Nebo in ozračje, oboje mi je bilo znano. Travniki in grmovje, trave in cvetice, vse se je začelo z menoj pogovarjati v jeziku mojih otroških let. Vsa priroda je bučala zame pesem, himno.

Kot mladi gospod Rok sem pred devetimi leti hodil po tej poti v Rim, kot pater Pavel romam po njej — nazaj. Niti moje ime ni ostalo od starega človeka. In vendar —

Krepko hodeč, s kvišku dvignjeno glavo in svetlikajočim se pogledom moram gledati navzdol na svojo kuto, z rokami moram otipavati vrh, ki veže moj pas, da morem verjeti, da hodi pater Pavel skozi bučečo se pomlad ob bregu Adiže, proti Briksenški dolini; proti domovini.

Kako nedoumno čudovito je vendar ustvarjena človeška duša! Leta boja in borbe, trpljenje in bolečine izginejo lahko v pozabo v eni sami uri. Kaj mi je koristil ves boj, kaj mi so koristile vse bolečine! S pridušenim strmenjem sem moral po voji pomladanski hoji spoznati, da mnoga rim-

Slabo vreme je vedno nevarno za Vaše zdravlje in „nedolžno“ prehlajenje se lahko razvije v teško in dolgotrajno bolezen. Vsled tega vzemite takoj po prvih znakih svetovnoznane **ASPIRIN** tablete z Bayerjevim križem.

ASPIRIN

V. z. «JUGOFA» k. d. Zagreb, Gajeva 32. Oglas je registr. pod S. br. 437 od 10. I. 1934.

dale naposled te pogodbe še nekako braniti, toda niti en sam frank na osnovi teh pogodb ni prišel v Jugoslavijo. Pogodbe tudi nimajo kreditnega značaja, ker bi v tem primeru bil dogovor tak, da bi tuji podjetniki s svojimi sredstvi gradili proge, mi pa bi jih odplačevali v dolgoročnih letnih obrokih. Iz pogodb samih je razvidno, da moramo mi celo v naprej plačati, tako da se mora vsak trezen človek vprašati,

zakaj smo sploh iskali tuje podjetnike,

ko smo mogli z domačimi podjetji skleniti mnogo ugodnejše in cenejše pogodbe. Če bi ta dela izvršila domača podjetja, ki morajo zdaj delati kot podnajemniki tujih družb, bi prihranili nad 800 milijonov dinarjev državnega denarja. Ta denar bi skoro v celoti ostal doma in celotno naše gospodarstvo, industrija, trgovina in obrt, zlasti pa delavstvo, ki je zdaj pri teh podjetjih tako slabo plačano, bi imelo od tega koristi, največjo korist pa bi imele državne finance. Tako pa so te pogodbe povzročile ne le ogromno stotmilijonsko škodo, marveč so neizmerno škodovali tudi ugledu naše države. Človek ima vtisk, da so bile te pogodbe enostavno predložene v podpis in da ni bilo na naši strani nikogar, ki bi bil

branil koristi države. Iz sedanjih ugotovitev se jasno vidi, da so

vse te pogodbe nepotrebne

in da se je z njihovo sklenitvijo kršila ustava na škodo ugleda in kredita države. Zakaj so bile sklenjene te pogodbe, na to vprašanje naša javnost kakor tudi narodno predstavništvo še nista dobila odgovora. Njihova sklenitev zasluži zaradi tega največjo obsodbo. Toda to še ni dovolj. Naša dolžnost je, da v teh časih, ko nas na vseh straneh tare gospodarska stiska in ko dosega državna bremena skrajno mejo naše gospodarske moči, storimo vse,

da se te nesrečne pogodbe popravijo.

Takšne, kakršne so zdaj, nikakor ne smejo ostati. Škoda, ki grozi državi, se mora za vsako ceno preprečiti. Nesporno je, da je v tem pogledu potreben odločen nastop narodnega predstavništva in vlade.

Želim pa, da pri tej priliki dosežemo tudi še drugi smoter, a ta je, da onemogočimo enkrat za vselej tako prakso, ki bi zavajala državo še v take posle. Po Beogradu so razširjene vesti, da razni špekulanti, ohrabreni s temi pogodbami, vsiljujejo in ponujajo prometnemu ministrstvu

ska leta niso izpremenila človeka v meni; da nisem hodil po poti kot pater Pavel, ampak kot mladi gospod Rok; s svetlikajočim se pogledom, z glasno razbijajočim srcem, z vročim hrepnenjem v duši. Samo nekaj se je izpremenilo: iz mladeniča je postal med tem mož.

Za Trientom sem odkril ob bregu reke prostor, kamor je zagnalo na kopno Juditko in mene v tisti južni majniški noči, ko sva se vozila na vrbovem otoku, ki se je pod nama drobil. Spoznal sem kraj po skalnati steni. Štrlela je kakor čer iz vodě, ki je tisto noč besnela tu v divjih vrtincih. Težavno je bilo plezanje po strmem bregu. Toda potem sta bila oba otroka rešena!

Zdaj sem stal sam na istem kraju. Takrat se je pravkar delal dan. Zaradi strmega brega se nisva mogla ganiti, dokler se ni docela zdanilo. Stala sva in čakala, videla sva, kako prebledelavo zvezde, videla sva, kako umira noč in se rojeva nov dan. Bilo je tako veličastno in svečano, da sva stala kakor prikovana. Ko je prilezlo izza gorskih vrhov solnce, sem si s prsta potegnil prstan in —

In na ta prstan nisem nikoli več mislil! Materin je bil in podaril sem ga Juditki.

«Ta prstan vzamem, da veš in da boš zmeraj vedel, kako je moja ljubezen samo tvoja. Trdno, trdno bom ta prstan nosila na roki. Prikovan je k meni in nič mi ga ne bo moglo nikoli odtrgati.»

Kaj se je zgodilo z menoj? Katera usta so mi zašepetala te besede, ko sem sfa! na čeri nad reko? Iz katerih ust sem že te besede nekaj

čul? Iz Juditinih ust. Komu so bile namenjene te svečane besede, ki so bile kakor zaobljuba? Meni so bile namenjene.

V napol otroški igri sem dal Juditi prstan svoje rajne matere in s sveto resnostjo je otrok vzjel moj prstan. In to sem mogel v Rimu pozabiti? Gospod, moj Bog — Tebi sem se zaobljubil. Tega ne bi bil smel storiti, saj sem zato, da sem se Tebi zaobljubil, prelomil drugo zaobljubo.

In kaj zdaj?

Nisem vedel; nisem znal najti izhoda. Kakor blisk me je obšlo še drugo spoznanje: da sem, malopriden, slab duhovnik in da bom, zmeraj ostal...

Na kraju, kjer sem takrat stal z Judito, sem se zgrudil. Čutil sem, kakor bi me bil Bog udaril. Pritisnil sem svoj obraz k tlom, kjer je počivala ljubljena noga. Tako sem ležal in gledal globoko v sebe, spoznal sem se, boril sem se — ne s svojim Bogom, ampak s samim seboj. Toda kakor sem se tudi boril, spoznanja svoje krivde nisem mogel zadušiti. Krivda je rasla in rasla; stala je pred menoj, neizmerno velika, orjaška, ubijala je vsega človeka v meni, pričala proti meni, pahnila me je med grešnike in me preklinjala...

Ubit na telesu in na duši sem vstal, zapustil kraj boja, ki je bil zaman; iznova sem krenil proti cesti; šel sem dalje z utrujenimi, težkimi koraki.

Kaj zdaj?

To je bila misel, ki me je potlej vodila na vrnitvi... Saj sem imel vendar mogočno voljo?

gradbo novih prog po sličnih dogovorih. Narodna skupščina in vlada v naprej obsojata in odklanjata vse take ponudbe.

Nastane vprašanje, kaj nam je storiti.

Na to vprašanje je bilo lahko odgovoriti pred prvim aprilom leta 1933., do katerega so bile vse te pogodbe izven zakona. Tedaj jih je bilo lahko odbiti kot nezakonite. Težave prihajajo pa po 1. aprilu preteklega leta, ko so postale pogodbe zakoni, ker so bile vnešene v finančni zakon.

Poslanec g. Stanič je zaključil govor z zatrdilom, da je podal svojo presojo odkrito in stvarno. Potrebno pa je, da narodna skupščina takoj spozna vse te pogodbe in da se na podlagi tega vidi, kdo je odgovoren. Pred tako težkimi dejstvi, ki govore dovolj zgovorno, mora odgovorni minister takoj izvajati posledice.

Ko je poslanec g. Stanič zaključil svoj govor, ki ga je narodna skupščina sprejela z napetim zanimanjem, je

povzel besedo ministrski predsednik
gospod Nikola Uzunović,

ki ga je narodna skupščina burno pozdravila. Splošno pozornost je vzbudilo dejstvo, da se ministrski predsednik z vso vneto udeležuje proračunske debate in osebno takoj odgovarja na vse pripombe, ki jih izrazijo posamezni govorniki na njegov naslov ali na naslov vse vlade. Ministrski predsednik Uzunović je dejal:

Vem, gospodje, da narodna skupščina ni pričakovala, da se bo oglasil k besedi takoj za našim spoštovanim tovarišem g. Andro Staničem predsednik vlade. G. Stanič nam je s preglednostjo in stvarnostjo, s kakršno razpolaga le on, govoril o predmetu, ki je izzval nedvomno veliko zanimanje in ki tudi dejansko mora zelo zanimati narodno skupščino. Iz Staničevih izvajanj smo mogli mi, ki ne razpolagamo z veliko strokovno finančno izobrazbo, videti vsaj to, da so njegove navedbe tako tehnično kakor finančno zelo strokovne ter zahtevajo od nas in nam dajejo obenem pravico, da zahtevamo odgovor v vseh teh vprašanjih tudi z druge strani. Prometni minister se bo oglasil k besedi v obrambo svojega delovanja v podrobni razpravi o proračunu njegovega ministrstva; tedaj bo dal svoje zadevne izjave. Naša osnovna dolžnost je z vso pozornostjo spremljati ta vprašanja in poslušati tudi navedbe ministra, ostajajoč tako pri načelu, da se čuje tudi druga plat zvona.

Moja volja mi bo pomagala, da bom lahko odgovoril na opominjajoče vprašanje in da bom odgovor tudi uresničil. Zaenkrat pa je bila moja moč zaradi spoznanja krivde zvezana. V tem stanju so me zelo boleli ponižni pozdravi vseh tistih, ki so me srečavali. Zdaj so se ti pozdravi glasili še v tujem jeziku; iznenada pa je začul mož, ki se je vračal, prvi domači pozdrav v jeziku domovine.

Otroci so ga izgovorili!

Izpreletelo me je in obstal sem.

Otroci so hoteli stopiti k meni, da bi mi poljubili roko. Neprijazno sem se jih ubranil. Debelo so me pogledali, menda so opazili na mojem obrazu nekaj, kar jih je prestrašilo in — plašno so se mi umaknili.

Kaj zdaj?

Naprej sem moral potovati z utrujeno dušo dalje, bliže — k domovini.

Prišel sem skozi neko vas, ki sem jo spet spoznal. V gostilni sva takrat midva, Judita in jaz, počivala, tam sva kosila. Videl sem gostilno, šel mimo, obstal in stopil vanjo. Šel sem v izbo, naročil jed in pijačo. V senčnici, ki je bila takrat pokrita z zlatozelenim lesketom, sem hotel pokositi. Takrat me je Judita kraljevsko pogostila; skupaj sva jedla zlat, velik jajčni kolač in pila zraven rdeče tirolsko vino.

Nisem bil edini gost v senčnici. Mlad par je stopil vanjo obenem z menoj: dva nežna, srečna človeka. Nista se zame brigala. Kakor bi bila

Denar za javna dela, da se olajša beda

Banska uprava je prejela pred dnevi iz Beograda tri milijone dinarjev iz državnega sklada za javna dela in je zdaj odvisno samo od posameznih sreskih načelstev, da utemelje prošnje za primerne vsote, ki bodo porazdeljene, da pridejo ljudje do zaslužka in se izboljšajo ceste, pota in drugo v vseh srezih, kjer in kakor zahtevajo potrebe.

Oblastva dobivajo iz mnogih krajev obupna poročila o siromaščinu prebivalstva. Otroci prihajajo v šolo pomanjkljivo oblečeni in morajo vztrajati brez zadostne hrane. Z nadaljevanjem javnih del bo mogoče nuditi dokajšnjemu številu obožnejšega prebivalstva dnevno vsaj toliko, da bo pomagano največji sili.

Tudi iz banovinskega bednostnega sklada je bilo razdeljenih prav te dni na posamezne sreze

spet 1.701.000 Din, tako da je razdelila banska uprava letos že domala 4.000.000 Din. Pri razdeljevanju bednostnega sklada so se strogo upoštevale potrebe in celotni položaj v posameznih srezih: Od vsote 1.701.000 Din so dobili srez: Brežice 75.000, Celje 125.000, Celje mesto 30.000, Črnomelj 50.000, Dolnja Lendava 35.000, Gornji grad 25.000, Kamnik 60.000, Konjice 45.000, Kočevje 90.000, Kranj 45.000, Krško 75.000, Litija 33.000, Ljubljana 22.000, Ljubljana mesto 175.000, Ljutomer 80.000, Maribor desni breg 45.000, Maribor levi breg 70.000, Maribor mesto 85.000, Metlika 40.000, Murska Sobota 50.000, Novo mesto 51.000, Prevalje 55.000, Ptuj 115.000, Ptuj mesto 50.000, Radovljica 50.000, Slovenjgradec 60.000 in Šmarje pri Jelšah s Kozjem 110.000 dinarjev.

Savski kmetje mlekarji v borbi proti izkoriščevalcem

Stavka kmetov mlekarjev v savski banovini še ni končana. Razširila se je še po nekaterih novih srezih in je akcijski odbor stavkujočih kmetov sklical zborovanje, ki se je vršilo v Uljaniku v daruvarskem srezu. Po prvem velikem shodu v Velikem Grdjevcu je akcijski odbor zagrebškimi razpečevalcem mleka poslal spomenico svojih zahtev, od katerih je glavna ta, naj se za leto dni določi cena na 1 Din za liter mleka, ki naj bi se pridelovalcem brez zadržkov izplačevala v gotovini. Razpečevalci na to spomenico niso niti odgovorili.

Na zborovanju v Uljaniku je predsednik akcijskega odbora, upokojeni učitelj Čoporda, opozarjal kmete, kako neki trgovci in posredovalci grozijo, da bo stavka zlomljena in da od stavkarjev pozneje sploh ne bodo več jemali mleka. Kmetje naj se takih groženj ne boje, kajti gibanja samoobrambe ne morejo zlomiti nobene spletke, ker je njegov smoter ta, da se odstranijo med pridelovalci in porabniki najrazličnejši posredovalci, ki delajo veliko škodo enim in drugim. Podpredsednik odbora Stojanović pa je zborovalce opozoril, da zasleduje njihovo gibanje z največjim zanimanjem tudi 200.000 Zagrebčanov, ki dobro vedo, da bodo dobili boljše in cenejše

mleko, če bodo kmetje prodrli s svojimi zahtevami.

Kmečko gibanje pa se ne tiče samo mleka, marveč tudi drugih živil. Tako morajo doslej kmetje po štiri, pet in celo po sedem in osem jajc dajati za 1 Din, jajca pa se v Zagrebu prodajajo po 1 Din. Kmet ne sme dajati svojih pridelkov za vsako ceno. Doslej so kmetje dajali mleko drugim, zdaj ga pa uporabljajo zase in za svoje otroke.

Največjo oporo kmečkemu gibanju daje dejstvo, da se tudi porabniki v mestu v polni meri zavedajo velike škode, ki so jo imeli doslej zaradi posredovalcev, ki so izkušali z vsemi sredstvi od kmeta dobiti mleko po najnižji ceni. Kmetje so prepričani, da bo zagrebška mestna občina čimprej ustanovila osredno postajo za prevzemanje mleka ter tako stopila v stike s pridelovalci.

Vsakogar more povsod doleteti nezgoda! Zato je treba, da imaš v delavnici, solah, gospodinjstvu, avtomobilu, sploh povsod kjer so možne poškodbe, pripravljen «Fitonin», preizkušeno zdravilo za rane. Steklenica stane v lekarnah 20 Din. Po poštne povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 16 pošlje brezplačno «Fitonin», dr. z o. j., Zagreb, 1/78. Dov. od min. pod št. št. 611 z dne 21. IV. 1933.

sama na svetu. V dno srca me je zagrabilo, ko sem se zastrmel proti njima. Mlada, lepa človeka sta bila. Pred gostilno je stal popotni voz. Bil je ovenčan, še celo konja sta bila v cvetju. Torej sta prihajala pravkar izpred oltarja! Peljala sta se ob reki navzdol, da bi ponesla svojo mlado srečo v Italijo.

Da je na svetu še taka sreča!

Kakor bi bila oba srečna človeka čudež, tako sem strmela za njima. Saj je tudi človeška sreča čudež! Prihaja z neba na nas. Vsi srečni ljudje so tudi posvečeni. Več so kakor mi, ki se imenujemo posvečence Gospodove.

Nisem opazil, da je stopila krčmarica k njima in jima začela nekaj pripovedovati. Iznenada pa sem moral slišati, kaj je pravila: o hudi povodnji v tisti majski noči! Krčmarica je pripovedovala, kako so bili takrat celi kraji razdejani in kako je bilo uničenih vse polno človeških življenj. In pri vsej tej grozi se je zgodilo nekaj, kar je bilo podobno živemu čudežu: dva otroka sta se s pomočjo svete Device rešila iz narasle vode in smrtne nevarnosti.

In gospa krčmarica je pravila o meni in o Juditki...

Prisluškoval sem; slišal sem, kako lepo je bilo deklečce, kako postaven mladi fant. Slišal sem, kako rada sta se oba imela in kako se je ljudem zdelo: Kakor bi ju bilo nebo ustvarilo drugega za drugega!

Potem je rekla gospa: «Zdaj sta gotovo že davno mož in žena.»

Vstal sem; hotel sem poklicati krčmarico, toda iz grla sem iztisnil samo hripav glas. Ko se je žena obrnila k meni, da bi me vprašala kaj hočem, sem ji nemo pokazal na denar, ki sem ga položil na mizo. Brez pozdrava sem stopil iz senčnice in odondod. Vedel sem, da so vsi trije gledali začudeno, prestrašeno za mano. Oba srečna človeka gotovo samo za kratek trenutek.

Tu je konec zapiskov patra Pavla.

Drugi del.

Pater Pavel.

Prvo poglavje.

0 Juditki, ki je postala med tem Judita.

Judita Platterjeva se je izprehajala po buleči se pomladi, ki je okrasila sivi dom starega rodu v zelenem, zelenem Vahrnu pri vходу v Schaldersko dolino tako lepo, da je bilo vse en sam popek, en sam cvet brez konca. Od njenega spremstva — to spremstvo je napravilo iz Judite pravljično kraljico — je ostala le še čaplja in še ta je bila že stara in v perutih hroma. Spremljala pa je svojo gospodarico na vseh potih. Toda le s težavo. Z utrujenim udarjanjem peruti se je šdvignila v višave, da je krožila nalik orlu nad glavno temno oblečene žene; in če je plahutala sem in tja okoli trdno in hitro hodeče žene, je bilo v njej nekaj okorele veličine viteza, ki je osivel v službi svoje knežnje. (Dalje prih.)

Politični pregled

V narodni skupščini se vrši proračunska razprava ob zelo živahnem udeleževanju narodnih poslancev. V soboto se je končala splošna razprava

in je bil državni proračun v načelu sprejet z ogromno večino

V nedeljo se je potem pričela podrobna razprava in je bil proračun vrhovne državne uprave po kratki obravnavi soglasno sprejet. V ponedeljek se je nato obravnavala naša prosvetna politika. Po celodnevni živahni razpravi so narodni poslanci tudi skoro soglasno odobrili proračun prosvetnega ministrstva. V torek je prišel na vrsto proračun notranjega ministrstva.

Z Dunaja poročajo, da je avstrijski zvezni podkancelar major Fey izjavil dopisniku pariškega lista «Petit Parisienne»,

da avstrijska vlada Habsburžanom ne bo prepovedala povratka na Dunaj.

Rekel je tudi, da se je Habsburžanom zgodila največja krivica, ker so jih pregnali z avstrijskega ozemlja ter jim vzeli imetje. Zatrnil pa je, da povratek cesarice Zite in nadvojvode Otona na Dunaj še ne bi pomenil upostavitve Habsburžanov na prestol. Koliko je tem zadnjim besedam verjeti, bo pokazal čas. Kaže, da se avstrijski pristavi Habsburžanom ne marajo prenašati in da čakajo na ugodnejšo priliko.

Iz Londona javljajo, da se predsednik Zedinjenih držav Roosevelt bavi

z načrtom za sklenitev svetovne pogodbe o nenapadanju.

Pogodba naj bi se sklenila na posebni svetovni konferenci

Arretirani člani načestva bivše socialnodemokratske stranke v Avstriji bodo, kakor poročajo z Dunaja,

izročeni kazenskemu sodišču.

Zasliševanja so končana in podkrepila so sum, da so bili poučeni o načrtih upornikov, kar je tudi kaznivo.

Prehodna dekliška doba je med 12. in 17. letom. To je doba, ko mora imeti vsaka mladenka močno in zdravo kri, močne in zdrave živce, izvrsten tek. To daje «Energina» za jačenje krvi, živcev in teka. «Energina» se dobiva v lekarnah. 1 originalna steklenica pol litra Din 35.—.

DOPISI

PLANINA PRI SEVNICI. Občinska organizacija JNS je imela v nedeljo 25. februarja letni občni zbor v gostilniških prostorih g. Špana ob precejšnji udeležbi članov. Zbor je otvoril predsednik g. Franc Rauter, pozdravil vse navzočne in podal besedo nadučitelju v p. g. Rauterju, ki je v jedrnatih besedah raztolmačil pomen JNS. Osobito je naglasil, da moramo biti složni v organizaciji, ker le v slogi je moč. Izvolil se je nov odbor s predsednikom g. Antonom Gradičem, ki nam je jamstvo, da se bo delo uspešno nadaljevalo. Želeti bi bilo, da bi bivše občine, ki so se priključile po novem občinskem zakonu k občini Planini, živahneje sodelovale pri občinski organizaciji JNS. Posebno malo se udeležujejo bivši občini Dobje in Presečno.

PODZEMELJ. Že dolgo se nismo oglasili v naši priljubljeni «Domovini», ki nam prinaša toliko poučnega in zabavnega štiva, da jo človek težko dene iz rok, preden je ne prečita do zadnje vrste. Naša kmečka sokolska četa kaj pridno deluje. Zadnjič nam je pokazala na odru res lepo in dobro naštudirano veseloigro «Rodoljuba iz Amerike». Igra je zelo dobro uspela. Pohvaliti je posebno one, ki so prvič nastopili na odru, a so kljub temu dobro rešili svoje vloge. Igra je bila tudi dobro obiskana, za kar gre hvala tukajšnjim okoličanom, ki so s tem pokazali, da jim je pri srcu naša sokolska četa kljub natolcevanju naših nasprotnikov. Telovaditi smo tudi že začeli, in sicer v vseh kategorijah. Četa šteje okrog 170 članov, članic, naraščaja in dece, ki pridno telovadijo. Imamo tudi letno telovadišče, ki ga je treba še urediti, da bo ustrezalo namenu. Za letošni je nađela četa hudo nalogo, namreč postavitev lastnega doma, ki bi bil za našo četo neizogibno potreben. Zato vsi, ki vam je pri srcu sokolska misel, podprite to akcijo, da se čimprej uresniči. — Dne 4. februarja se je vršil v stari šoli v Podzemlju ob lepi udeležbi občni zbor krajevne organizacije JNS. Zborovanje je otvoril g. Peter Pezdirc iz Krasinca, posestnik in župan občine Gradaca, ki nam je z lepimi besedami razložil pomen nacionalne stranke in podal smernice za bodoče delo. Pozval je zborovalce na delo za čim večji razmah in napredek te organizacije, ki je prav za kmečki stan neobhodno potrebna, zlasti zdaj v tako hudih časih. Zborovalci so izva-

janja predsednika gosp. Pezdirc z navdušenjem vzeli na znanje, s čimer so ožigosali razdiralno delo naših nasprotnikov in pokazali, kako pri srcu jim je naša lepa Jugoslavija. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Peter Pezdirc, župan iz Krasinca; prvi podpredsednik Alojzij Skala, posestnik in starosta sokolske čete iz Podzemlja; drugi podpredsednik Jože Zupanič, posestnik in gostilničar iz Krasinca; tajnik Anton Jakša iz Krasinca; blagajnik Janez Kopušin iz Krasinca; odborniki: Leopold Muc, posestnik iz Krivoglavic, Anton Pezdirc z Grma, Julij Jakofčič iz Cerkvišča, Stanko Primožič z Otoka in Janez Starešinič iz Boršta. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Miha Žumč iz Krivoglavic, Jure Fortun iz Krasinca in Janez Klepec iz Krasinca. Organizacija šteje sedaj okrog 60 članov, ki so vsi za pošteno in složno delo.

ŠTRIGOVA. Podružnica Sadjarskega in vrtnega društva iz Ljutomera priredi v nedeljo 27. m. po rani maši (ob 8. uri) v Štrigovi praktični sadjarski tečaj pri g. Kodbi o pravilnem sajenju in negovanju sadnih dreves in o zatiranju sadnih škodljivcev. Pridite, prijatelji umnega sadjarstva, v obilnem številu.

GOSPODARSTVO

Tedenski tržni pregled

ŽIVINA. Na mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže nastopne cene: debeli voli 3.50 do 3.75, poldebili voli 2.50 do 3, biki za klanje 2.50 do 3.50, glavne krave debele 2 do 3.50, plemenske krave 1.50 do 2.75, krave za klobasarje 1.50 do 2, molzne in breje krave 2 do 2.50, mlada žvina 3 do 3.75, teleta 5 do 6 Din. Mesne cene so bile: volovsko meso I. vrste 8 do 10, II. vrste 6 do 8, meso bikov, krav in telic 4 do 6, telečje meso I. vrste 10 do 15, II. vrste 8 do 10, svinjsko sveže meso 10 do 16 Din.

ŽITO. Izvoz turščice je živahen in ni pričakovati oslabitve cene. Danes je na Madžarskem že dražja ko pšenica in tudi pri nas se turščica vedno bolj približuje pšenici v ceni. Cena turščice je za primerno suho blago z banatske postaje 67.50 do 70, z baške postaje pa 72.50 do 75 Din. Pšenična moka stane 195 do 205 po postaji in kakovosti, pšenica baška pa 107.50 do 110 Din.

Soteščan:

Dedinja grajskih zakladov

«Vstopitelj» ji je zapovedal.

Grofica je sledila njegovemu ukazu.

Grof je sedel na voz in nategnil vajeti. Konja sta odbrzela v nočno tišino.

15.

Na Petrinje se je iztekalo vse zaupanje z dežele. Tukaj na dvoru so ugodno reševali prošnje in pritožbe ali pa so jih tudi odklanjali, kakor je pač nanoslo. Kar je bilo potrjeno s knezovim podpisom, to se ni dalo več izpremeniti.

Vse to je bilo znano izkušnemu patru Joahimu, predstojniku zakriškega samostana. Z zaupanjem v knezovo milost se je bližal dvorni trdnjavi. Ob njem je stopala deklica — prava nečakinja graščaka Roberta in dedinja grajskih zakladov.

Redovnik je stavil na kneza poslednje nade. Tukaj bo nastopil kot oče za svojega otroka.

Knez ga je sprejel kot dobrega znanca. «Kaj vas je privedlo semkaj, čestiti oče?» ga je vprašal prijazno. «Kdo je ta deklica, katero vidim v vašem spremstvu?»

Menih mu je odgovoril: «Zavzel sem se za siroto, povsod preganjano in zaničevano. Prišla sva z upanjem v pravico. Samo vi ji morete pomagati...»

Julijan je priznal zasluge zakriškega samostana v oskrbovanju siromakov. Obljubil je de-

klenci nekaj podpore in naročil, naj se ob potrebi spet oglasi.

Potem je vprašal deklico, kako se imenuje.

«Ime mi je Gizela», mu je odgovorila pohlevno.

«Pa odkod ste prišli?» ga je zanimalo.

«Moja domovina je daleč... Tukaj nimam nobenega človeka...»

«Pa zakaj ste prišli semkaj?»

«Stric mi je pisal, naj pridem k njemu...»

Knez se je začudil: «Rekli ste, da nimate nikogar v tej deželi, pa govorite o stricu...»

«Stric mi je medtem umrl...»

«Kje ste imeli strica?» je bil knez radoveden.

«Na Robovju. Jaz sem nečakinja graščaka Roberta...»

«Vi?» je ostrmel. «Poročali so mi, da je deklica, ki je prispela na Robovje, že umrla...»

«Tista deklica živi», je potrdil redovnik. «Tukaj vas prosi, da ji pomagate, ker so jo opeharili. Vi ste njeno zanesljivo upanje in poslednja nada...»

«To je vse lepo in prav, čestiti oče. Toda jaz ne razumem, kako naj oseba, ki je umrla, spet oživi in zahteva svoje pravice...»

«Visokost, deklica mi je osebno znana. Ako ne zadostuje prisega, sem pripravljen zastaviti vse premoženje našega samostana.»

Knez je obmolnil. Tedanji rodovi so sloveli po obilnem imetju. Imeli so iste pravice kakor gradovi.

«Kdo pa je dedinja, ki gospoduje na Robovju?» je vprašal čez nekaj časa.

«Visokost, graščak Robert je imel samo eno nečakinjo, in ta stoji tukaj pred vami...»

«Zadeva je silno zamotana. Ali se upate ščititi deklico, katere najbrž natanko ne poznate? Pomislite, kaj vse lahko nastane zaradi tega...»

Pozval je služabnika ter mu nekaj naročil. Pater Joahim pa je nadaljeval prav resno in prepričevalno:

«Visokost, pogledjte ji v oči in sodite poteze njenega obraza. Njene solze izpričujejo resnico. Stric, ki ji je namenil obilno dediščino, je umrl. Sirota je tujka v domači hiši. Celo preganjajo jo zaradi sleparstva...»

Mladenka je sklenila roke in prosila: «Visokost, usmilite se sirote! Jaz sem prava nečakinja ter mi pristoja dediščina grajskih zakladov...»

Med vrati so zašumela krila. Vstopila je lažna dedinja — njena najhujša nasprotnica. Sirota se je ustrašila kakor otrok strupene kače.

Redovnik se ni vznemiril. Želel je spoznati lažno nečakinjo, o kateri je že mnogo slišal; ni pa vedel, kakšno častno mesto je zasedla na dvoru.

«Plemenita, ali poznate to deklico?» ji je knez predstavil siroto.

«To je tista sleparska deklica, ki se izdaja za nečakinjo mojega umrlega strica», je govorila zaničljivo. «Z zadevo se že ukvarja sodišče...»

HMELJ. Nasproti ugodnim poročilom iz tujine, ki so, kakor čujemo, le slepilo, ki naj zaveja k zasajanju novih hmeljnikov, naši trgovci pritiskajo še nadalje na cene. Pivovarne seveda želijo, da bi se hmeljski nasadi razširili, ker bi potem kupovale blago za vsako ceno.

KROMPIR. Cena se je dvignila. Posebno vprašuje zadruga in občine po semen-kem krompirju.

Sejmi

12. marca: Gradac, Čušperk, Slovenska Bistrica, Račna, Senožče, Polhov gradec, Cerknica, Drnovo pri Krškem, Litija, Višnja gora, Lemberg, Poljčane, Št. Lovrec na Dravskem polju, Črnomelj, Radovljica, Sv. Jurij ob južni železnici, Turjak, Vesela gora, Kotredež, Dolnji Logatec, Št. Vid na Blokah;

13. marca: Loka pri Zidanem mostu;

14. marca: Črensovci, Rovte, Muta, Št. Vid pri Grobelnem, Dobrnič;

15. marca: Ljutomer, Zdole, Semič, Lož, Prosenjakovci;

17. marca: Slovenjgradec, Sveta gora nad Podsedo, Frankolovo, Rečica ob Savinji, Trbovlje, Žužemberk, Podčetrtek, Mokronog, Svečina.

Vrednost denar

Na naših borzih smo dobili v devizah (k spodnjim tečajem se prišteje še premija 28.5 %):

- 1 nizozemski goldinar za 23.09 do 23.20 Din;
- 1 nemško marko za 13.60 do 13.70 Din;
- 1 angleški funt šterling za 174 do 175 Din;
- 1 ameriški dolar za 34.05 do 34.34 Din;
- 100 francoskih frankov za 225.85 do 227 Din;
- 100 češkoslovaških kron za 142.17 do 143.03 Din;
- 100 italijanskih lir za 294.35 do 296.75 Din.

Avstrijski šiling se je trgoval v zasebnem kliringu po 8.90 Din. Vojna škoda se je zaključevala po 310 Din.

Pri izmučenosti in onemoglosti vsega telesa pri starejših osebah.

Izmučenim starejšim osebam toplo priporočamo: masirajte si telo s preparatom «Alga» zvečer, preden ležete spat, in zjutraj, preden vstanete. Po masazi zvečer bo vaše telo lahko, uživali boste globok spanec, ki vas odpočije in okrepi. Po masazi zjutraj ostanite še nekaj časa v postelji. Ko vstanete, bodo vaši udje gibki, hoja lahka, telo ko prerojeno, počutili se boste povsem sveži, vedri in telesno močni. «Alga» se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in špecijskih trgovinah. 1 steklenica Din 14.—

«Nisem sleparica!» se je oglašila mladenka. «Pred sodiščem bo dokazana moja nedolžnost...»

«Vaši dokazi me ne zanimajo», je odvrnila ošabno.

Deklica je nadaljevala: «Predstojnik zakriškega samostana me pozna osebno... Vabilo pokojnega strica, na katero sem prišla iz tujine, hrani sodišče...»

Ošabnica je pobijala njene dokaze: «Pismo je bilo namenjeno meni, a je bilo napačno izročeno. Pomota je nastala, ker imava obe enaki imeni. Privlačna vsebina onega pisma vam je vzbudila slast po imetju. Toda preden ste se oglašili, je bilo že urejeno. Škoda vsake besede!»

«Kaj pravite vi na to?» je knez opozoril meniha.

«Svojega mnenja ne morem izpremeniti. Ta deklica ima rumene lase, medtem ko so lasje njene nasprotnice bolj temne barve.»

«Res je, čestiti oče», je pristala zvijačnica. «Barva mojih las se je čudovito izpremenila. Dolgo je že od tega, kar sem bila v samostanu.»

«Vi niste prava dedinja.» Redovnik je ostal pri svoji prvi izjavi.

«Potem vas pomilujem. Kot duhovnik bi morali zagovarjati pravico, ne pa sleparstva. Vidi se mi, da vas je nekdo naščuval. Začetnik vsega hudega je menda Bunc, ki sedi v zaporu zaradi izsiljevanja in nevarne grožnje.»

DOMAČE NOVOSTI

* **Sestanek kraljev Aleksandra in Borisa.** Ko se je bolgarski kralj Boris v nedeljo na povratku v Bolgarijo peljal skozi našo državo, mu je prišel Nj. Vel. kralj Aleksander z avtomobilom na železniško postajo Mladenovac naproti, da ga pozdravi. Oba vladarja sta se nato peljala do prihodnje postaje simplonskega ekspresa, nato pa se je Nj. Vel. kralj Aleksander z avtomobilom vrnil na Oplenac. Sestanek je bil čisto zasebnega značaja.

* **Občni zbor Vodnikove družbe v Ljubljani** bo 23. t. m. ob 18. v prostorih ZKD v Kazini. Dnevni red bo naslednji: poročilo odbora, računski zaključek za leto 1933., poročilo nadzorstva, proračun za leto 1934. in določitev članarine za leto 1935., določitev književnega programa za leto 1935. in slučajnosti.

* **List in evangelij se bosta pri maši pela v slovenskem jeziku.** Zadnji «Škofijski list» prinaša odločbo knezoškofa gosp. dr. Gregorija Rožmana te-le vsebine: «Z reskriptom z dne 17. aprila leta 1921. je papež Benedikt XV. dovolil rabo v slovenščino prevedenega rimskega obrednika. Z istim reskriptom pa je bilo tudi dovoljeno list in evangelij pri sveti maši peti v jeziku ljudstva.» Škof g. dr. Rožman zdaj razglašča, da se sme tega papeževega dovoljenja duhovščina ljubljanske škofije posluževati od letošnje velike noči naprej.

* **Pisatelj France Bevk je konfiniran** v kraju Ventotenu pri St. Stefanu na otoku pri Napoliju. Pisati bo smel in je dobil tudi pisalni stroj.

* **Zamenjava dinarsko-kronskih bankovcev.** Dne 25. maja poteče rok za zamenjavo dinarsko-kronskih bankovcev po 1000 Din (4000 kron) in 100 Din (400 kron), ki se jemljejo iz prometa. Bankovci imajo podpis finančnega ministra doktorja Ninčiča, so brez datuma izdanja in so izdelani v vijoličasto-modri barvi. Točen opis teh bankovcev je objavljen v «Službenih Novinah» 121 z dne 25. maja l. 1929. Bankovce zamenjujejo Narodna banka v Beogradu in vse njene podružnice v državi s polno vrednostjo z drugimi bankovci do 25. maja letos. Po tem dnevu izgube omenjeni bankovci vsako vrednost.

* **Stanarina učiteljstva.** Na spomenico Županske zveze v Ljubljani glede stanarin učiteljstva, ki jih morajo plačevati občine, je prosvetno mini-

strstvo odgovorilo, da vzlic težkočam občin v tej gospodarski stiski ne more pristati na izpremembo zakona. Učiteljska stanarina ostane torej še nadalje v breme občin.

* **Naseljevanje v južne kraje in dodelitev zemlje izseljencem.** Od leta 1919. pa do konca leta 1930. je zaprosilo ogromno število ljudi in družin za dodelitev zemlje v južnih krajih naše države. Ker je zdaj še nad 15.000 prošelj neresenih, je ministrstvo za kmetijstvo ukinilo rok za nadaljnje vlaganje prošelj. Zato se opozarjajo vsi, ki se žele izseliti, naj ne vlagajo zdaj nobenih prošelj, oni pa, ki so prošnje že vložili, se opozarjajo, naj počakajo do rešitve in dodelitve zemlje doma in naj se nikar brez rešitve svoje prošnje ne priselijo v južne kraje, ker s tem motijo agrarne operacije. V primeru samovoljne priselitve se bo priseljenec izgnal domov brez pravice na pridobitev zemlje. Kdaj se bodo prošnje spet sprejemale, bo uradno razglašeno. Oni, ki jim bo zemlja dodeljena, bodo točno obveščeni od agrarnega urada.

* **Okrog 300.000 brezposelnih delavcev.** Zastopniki delavskih zbornic v Beogradu so predili posvetovalni sestanek o brezposelnosti ter po dvodnevni razpravi sprejeli tudi resolucijo o ukrepih za omiljenje največje bede. Zastopniki delavskih zbornic, ki imajo svoje postojanke v največjih jugoslovenskih mestih, svojega posvetovalnega sestanka niso mogli podpreti z zanesljivimi podatki. Iz pokrajin, ki so jih zastopali, so lahko sporočili samo to, da brezposelnost vedno bolj narašča. Na sestanku pa je bilo vendarle govora o veliki množici 300.000 brezposelnih delavcev v državi, kar je le približna ocenitev.

* **Izgubljene milijarde naših izseljencev.** V prostorih Izseljenskega komisarijata v Zagrebu je bil te dni občni zbor Organizacije izseljencev, na katerem so odborniki in člani premetli poslovanje društva ter očrtali smernice bodočega delovanja. Posebno pozornost so posvetili prihrankom izseljencev in ukrepom, da bodo izseljenci čimprej prišli do svojega premoženja, vložnega v domačih in tujih denarnih zavodih. Tajnik društva je ugotovil, da so naši izseljenci izgubili doma in v tujini preko 25 milijard dinarjev svojih prihrankov. Velike vsote so zgubili v raznih ameriških bankah, pa tudi denar, ki so ga pošiljali domov, jim ni na razpolago in so mnoge izseljenske rodbine zaradi tega v najhujši stiski. Izseljenci so v 15 letih prinesli in poslali v svojo domovino v velikem zaupanju do denarnih za-

«Milostiva, kdo je naščuvan in kdo zagovarja sleparstvo? Ako ste resno, ponovite svoje očitke!»

Dvornica se ni upala odgovoriti. Pogledala je kneza, ki je rekel: «Zadeva je silno zavita. Toda zaman se niste obrnili name. Naročil bom sodišču, naj uvede natančno preiskavo.»

Predstojnik se je zahvalil in odšel potolažen. Še tisti dan je zapel samostanski zvonec. Vrata je odprl vrata, pred katerimi je stala ošabnica s knežjega dvora v razkošni obleki. Hotela je k predstojniku samostana.

Vratar jo je povedel v sprejemnico in poklical očeta Joahima. «Vi ste tukaj?» se je začudil. Nje se je bil najmanj nadejal.

«Pomenila se bova o neki zelo važni zadevi», je začela namišljeno prijazno.

Predstojnik ji je ponudil sedež.

Dvornica je sedla in nadaljevala: «Čestiti oče! Sleparji so vas zajeli v svoje mreže. Ljudje, ki sovražijo resnico, se zbirajo okrog vas in vi jim dajete potuho, ker jih ne poznate. Zapodite jih, hinavce!»

«Milostiva, vaše sumničenje je grdo in neosnovano. Pokažite mi tiste sleparje in jaz jim bom pokazal vrata. Dokler pa tega ne storite, odklanjam vaše očitke.»

«Poslušajte moje svarilo. Nad vami se zbirajo črni oblaki...»

Redovnikov obraz je zažarel v ognju. «Povejte mi, kaj sem zagrešil! Pomagati bližnjemu je moja dolžnost, katere se odločno zavedam.»

«Vtikate se v zadevo, ki je v zvezi s sleparstvom. Zakaj se ogrevate za tujko, katero so nekeje pobrali moji nasprotniki, da bi mi škodovali?»

«Z vašimi nasprotniki nimam nobenega stika», je zanikal samostanski oče. «Zavzel sem se za siroto, ker verujem v njeno pravico...»

«In to je za vas pogubno», ga je hotela oplasiti. «Zamerili se boste knezu in drugim veljakom.»

«Tega se ne bojim, dokler bom zagovarjal poštenost...»

«Dam vam na izbiro», je rekla in stopila oblastno predenj. «Odložite varstvo nad tisto dekline, ali pa niste več predstojnik zakriškega samostana...»

«Ne bojim se nobene grožnje, milostiva. Bлагor jim, ki trpe preganjanje zavoljo pravice...»

Dvornica mu je obljubila pregnanstvo. «Kdo pa ste vi, da se mi upate groziti?» je porasel redovnik. «Ne mislite, da bom padel na obraz pred vašimi zakladi...»

«Čutili boste mojo moč... mu je ponovno zapretila. «Pahnili vas bodo iz samostana in kaznovati vas morajo — poprej ne bom mirovala...»

Duhovnik je prekrizal roke na prsih in rekel: «Storite, kar hočete, milostiva! Toda pravica se bo maščevala...»

«Bojte se me!» mu je zagrozila. «Vi ste moj najhujši sovražnik!»

Predstojnik je umolknil. Spomnil se je, kaj mu je povedal grajski oskrbnik Bunc, ko ga je

vodov od 15 do 20 milijard dinarjev. Tako smo od naših izseljencev prejeli trikrat več zlata kakor od vseh naših zunanjih posojil. Izseljenske denarne pošiljke so dvigale vrednost naše valute. S pošiljanjem in vlaganjem tolikih vsot so pokazali izseljenci od vsega začetka največje zaupanje v domovino, kar pa so izkoriščali pri mnogih denarnih zavodih razni spekulanti. Prihranke so vlagali izseljenci v denarne zavode v trdnem namenu, da jih ne bodo dvigali brez potrebe. Voditelji mnogih denarnih zavodov pa so se postavili na stališče, da so pri denarnih zavodih najvažnejši delničarji in njihove koristi. Zakon o izplačilih izseljenskih vlog pri bankah, ki so prišle v plačilne težave, je prinesel korist in pomoč le nekaterim izseljencem vlagateljem in še vedno ni uveljavljen v polni meri. Izseljenci zaradi tega upravičeno zahtevajo popolno zaščito svojih denarnih vlog.

* **Odvetnik in zaščita kmetov.** Pred okrožnim sodiščem v Velikem Bečkereku je rešena zanimiva zadeva odvetnika dr. Milovana Dimitrijeviča, ki se je posluževal zaščite zadolženih kmetov. Dr. Dimitrijevič je kupil zemljišče s pristavo ter se zadolžil v dveh bankah. Dunavska banka je na zemljišče vknjižila preko 200.000 Din, potem pa je dobila od odvetnika pismo, da se on bavi z gospodarstvom ter da se zaradi tega smatra za kmeta, ki je po zakonu zaščiten. Dr. Dimitrijevič je prosil tudi mestno občino, naj mu izda potrdilo, da se bavi v glavnem s kmetijstvom. Banki je obljubil, da bo dolg odplačal v 12 letih, kakor je to določeno v zakonu o zaščiti kmetov. Banka s tem ni bila zadovoljna in se je obrnila naravnost na pravosodno ministristvo, ki pa je zadevo odstopilo sodišču, da bi odločilo, ali se odvetnik lahko smatra za kmetovalca. Okrožno sodišče je zdaj odločilo, da ima odvetnik pravico do kmečke zaščite, kar se tiče njegovega posestva, obsodilo pa ga je na globo 5000 Din, ker je pred oblastvom zatrjeval, da je njegova odvetniška pisarna zadolžena.

* **Deseti brat.** Za devetdesetletnico Jurčičevega rojstva je izdala založba Naš o d e r novo dramatisacijo slovenskega romana »Desetega brata«. Dramatizator režiser Ferdo Delak je vse dejanje navezal na osrednjo osebo desetega brata, ki stopa močno v ospredje, da se nam približa še celo bolj kakor v romanu. Odlike Delakove odrske predstave bodo po lepem uspehu tega dela v mariborskem gledališču spoznali brezdvomno naši odri, ki pogrešajo dobrih ljud-

skih domačih del. Knjiga ima 71 strani v obliki osmerke in stane 20 Din. Odri, ki želijo uprizoriti »Desetega brata«, naj pišejo na naslov: Naš o d e r, Ljubljana, Gajeva ulica 8.

* **Mati božja v zrcalu.** V Orjovcu je neki Šimen Flegler razglasil ljudem, da se v njegovih hiši prikazuje Mati božja. Ljudje so se pričeli zaradi tega zbirati okrog hiše in so hoteli videti prikazen. Flegler je za to zahteval posebno vstopnino. Nazadnje so se oglasili pri njem še orožniki in tedaj se je izkazalo, da se je njegovi ženi le dozdevalo, da je videla Mater božjo. V kuhinji imajo namreč zrcalo, ki se je zaradi sopare moralo precej orositi, in je Flegrova žena v njem opazila v motnih obrisih samo sebe in se je zamisljala z Materjo božjo.

* **Pri delu v gozdu ga je zadela smrt.** Matija Turk, posestnik s Hriba pri Hinjih, je šel 3. t. m. s hčerjo v gozd sekati drva. Na hrast, katerega sta žagala, je bila naslonjena že suha bukev. Ko pa je hrast padel, je sprožil tudi bukev. Turk se je sicer takoj umaknil, se je pa spotaknil in padel, da se je bukev zvrnila nanj. Suha veja se mu je zasadila v levo senco in povzročila takojšnjo smrt. Hči Kristina, ki je bila poleg, je z grozo sklicala ljudi iz bližnje vasi Lazine. Ti so ponesrečenega moža odnesli na dom prestrašeni ženi. Pokojnik je štel 60 let. V svoji mladosti je bil v Ameriki in si prislužil nekaj denarja, da si je lahko razširil svoje posestvo. Zapuščča tri hčere, od katerih je doma samo še ena. Bodi pokojniku blag spomin!

* **Zakovana cerkev.** V vasi Ratajih pri Aleksandrovcu so si vaščani sami zgradili cerkvico, ki je stala okrog 300.000 Din. Odbor, ki je vodil gradbo, pa je je ostal podjetniku dolžan 20.000 dinarjev. Podjetnik ne zaupa vaščanom, da bi mu v kratkem plačali dolžni znesek, in je zaradi tega cerkvena vrata zakoval tako, da se v novi cerkvi ne more vršiti služba božja. Nobena prošnja ne pomaga in cerkvica bo ostala zakovana, dokler vaščani ne plačajo dolga do zadnjega dinarja.

* **Nevaren požar na Dolenjskem.** Pri posestniku Francetu Dolenšku v Brunu vasi pri Tržišču na Dolenjskem je nastal te dni ogenj, in sicer v kozolecu, ki je bil le dva metra oddaljen od hiše. V kozolecu sta bila seno in koruznica. Ogenj je nekdo podnetil in čudno je, da ni pri belem dnevu storilca nihče opazil. Posestnik Alojzij Borvanju 146 oseb, v Predanovcih 120, v Pertočah 240, ne, da so ogenj pogasili. Da niso vaščani pravočasno prihiteli, bi požar morda upepell vso vas,

ker stoje hiše tesno skupaj in so skoro vse krita s slamo.

* **Smrten padeč s pada.** Nedavno je padla 31-letna, pri posestniku in lastniku žage Josipu Krenkerju na Paki pri Vitanju zaposlena služkinja Frančiška Suševa tako nesrečno s pada, da si je zlomila hrbtenico. Ponesrečenko so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je v torek podlegla.

* **Volka je vjel z roko in mu obesil za vrat kravji zvonec.** Beograjska »Politika« poroča iz Guče o teje lovski dogodivščini, ki je baje resnična. Saj prinaša list celo sliko junaka, ki je volka nagnal. Torej takole je menda bilo: Dalje časa so se poticali v okolici Guče volkovi, ki so delali veliko škodo ovčjim stajam. Ljudje so jih preganjali, a niso jim mogli do živga. Neke noči je Živana Radojičiča nenadno prebudilo blejanje ovac v staji, ki je stala blizu hiše. Planil je kvišku, se naglo oblekel in skočil ven. V mesečini je zagledal dva volka, ki sta se previdno bližala staji. Zdaj je vedel, česa so se ovce bale. Lahko bi se bil vrnil po lovsko puško, s katero bi si bil prislužil dva volča kože. Pa tega ni storil. Pač pa je previdno zavil okoli hiše, stopil v stajo ter se skrival pod odprtino, skozi katero kidajo gnoj iz staje. Ker so bile ovce čedalje bolj vznemirjene, je Radojičič spoznal, da sta volka že bliže in da nista pobegnili pred njim. Zveri sta dolgo oprezovali okoli. Mož pa je mirno čepel v staji. Nazadnje sta volka našla odprtino za kidanje gnoja. Vohala sta dolgo in se nista mogla odločiti. Naposled pa je eden le planil skozi odprtino v stajo — nad glavo skritega Živana. V tistem trenutku pa je planil pokoncu tudi že lovec, zaprl luknjo z desko in skočil za volkom. Zver se je seveda preplašila, ovce pa še bolj. Nastala je strašna zmeda po staji. Volk je skakal od stene v steno, ovce so se gnetle v kotih. Radojičič ni bil rad volka zagrabil za vrat, ker se je bal njegovih zob. Trušče je bil tolik, da so prihiteli ljudje iz hiše na pomoč. Lovec pa ni hotel pomoči, ampak je le zaklical naj pripravijo krepko vrv in čakajo. Čez dalje časa je nazadnje Radojičič vendarle zgrabil volka za vrat, ga stisnil s koleno in ga tako imel pod seboj, da ga ni mogel ugrizniti. Z vrvjo, katero so mu dali domači, je volka krepko zvezal. Drugi dan so prihajali ljudje iz vse soseske gledat zvezanega volka. Zdaj pa Radojičič ni vedel, kaj naj stori z ujetim volkom. Naposled je naredil načrt. Nekje je dobil star kravji zvonec in ga dobro privezal volku okoli vratu. Kravji zvonec je nosil zdaj

posetil v zaporu. Ali je mogoče, da bo prevzetnica izvedla svoje grožnje? »Nič ne bo dosegla«, se je tolažil in rekel ogorčeno: »Kar naznanite me, milostiva!»

Plemkinja se mu je hinavsko priklonila. Trdi so bili njeni koraki, ko je odhajala po hodniku.

Kmalu po njenem odhodu je prispela Gizela, zapuščena sirota. Vrgla se je pred redovnika in pričela milo jokati.

Predstojnik jo je tolažil: »Kdor je na pravi poti, se mu ni treba nikogar bati. Izročil sem te božjemu varstvu.»

»Hudo mi je, ker boste nesrečni zaradi mene...« je ihtela. »Obupala sem — meni ne more nihče pomagati. Nikar se ne podajajte v nevarnost!»

»Ne bojim se njenih groženj. Zaupajva v božjo previdnost. Ošabnica nima tiste moči, s katero se ponaha...«

»Čestiti oče, tukaj ne morem več ostati. Vi ne smete trpeti zaradi mene... Prevzetnica se bo maščevala. Njeno delo je razdiranje in uničevanje...«

»Kam pa pojdeš?« ga je iznenadilo.

»Bežala bom kot pregnanka... Za menoj se plazi pošast, kateri moram ubežati...«

»Tega ne smeš storiti. Zahtevali te bodo od mene... Ali ne veš, da sem jamčil zate z vsem premoženjem našega samostana?«

»Tedaj me izročite sodišču... Vrzite me v vrtnec usode... Pa hitro, da ne bo prepozno!«

Redovniku se je krčilo srce v neprijetni za-

dregi. Zavedal se je odgovornosti, zato ni mogel dovoliti, da bi mladenka ubežala. Ako jo vrne sodišču, jo bo kaznovalo. Njeni nasprotniki jo bodo naposled spet dobili v oblast...

Mladenka je trepetala: »Moje srce je nemirno... Dovolite mi, naj grem... Iz ječe ne bom mogla več pobegniti...«

Odločitev je bila huda. Zmagali sta usmiljenje in sočutje. Pater Joahim je dvignil roke v blagoslov ter jih položil na njeno glavo.

16.

V dvorano deželnega sodišča je stopil grajski pisar Bistan, zastopnik lažne dedinje, ki mu je poverila upraviteljstvo svojega ogromnega premoženja. Sodnik ga je sprejel s prijaznim obrazom.

»Prihajam v imenu mlade graščakinje s pozivom, da napravite konec sleparstvu. Tisto deklino, ki se izdaja za nečakinjo pokojnega graščaka, je treba zapreti v ječo. Proti predstojniku zakriškega samostana uvedite strogo postopanje zaradi nepotrebne vmešavanja v tuje zadeve.«

Sodnik je prikimal ter si popravil naočnike. Pisar je položil predenj povelje s knezovim podpisom.

»Takoj vam bom ugodil, gospod upravitelj. Tisto deklino je treba odstraniti... Preiskava proti samostanu bo razkrila še nekatere druge dogodke... Kdo je usmrtil Zormana, še vedno ni dognano...«

»Morilci so njeni zavezniki«, je lagal Bistan. »Zadeva je popolnoma jasna...«

Zunaj na hodniku so se oglasili trdi koraki. Simon, vratar na grajski pristavi, je na stežaj odprl vrata.

Upravitelja lažne dedinje se je polastil nemir, ki ga je spretno prikriaval.

Simon ga je premeril od nog do glave. »Tu ga imate!« je rekel sodniku. »To je tisti rabelj, ki je davil nedolžno deklico.«

»Jaz?« je poskočil Bistan.

»Vi ste bili!« Vrtarjevo oko se je zapicilo v nasprotnika. »Poznal sem vas, čeprav je bila tema...«

»Starcu se meša«, je dejal sodniku. »Saj ne ve, kaj je izbleknil.«

»Zaprte ga!« je zahteval Simon. »Takrat mi je ušel, a zdaj sva skupaj. Pomagajte, da mi ne uide.«

Sodnik ga je ustavil: »Ta mož je poštenjak o njem ne smete misliti ničesar slabega.«

»Ne veste, kaj je počenjal z ono deklico... Jaz sem jo rešil, da je ni umoril...«

»Katero deklico je davil? Ali tisto, ki se izdaja za dedinjo grajskih zakladov?«

»Tisto, tisto«, je potrdil Simon. »Ta človek je zverina...«

»Pa kako je prišla ona deklica na pristavo?«

»Bunc vam bo povedal. Njega vprašajte.«

»Kako ste izvedeli za njeno skrivališče?«

(Dalje prihodnjič.)

volk, kakor ga je časih nosil vodilni oven. Zdaj je Radojičić volka izpustil kar vpricho ovac. Ampak ovce volku niso več dišale. Povedil jo je od tod, kar so ga nesla suha rebra. In koder je tekal, je z njim zvonil svojo pesem kravji zvonec. Že nekaj dni se potika okrog Guče volk s kravjim zvoncecem za vratom, kar pa je zanj usodno, ker ga zvonec vselej izda. Gučanske ovce pa imajo zdaj mir.

* **Vaška žaloigra.** V eni zadnjih noči se je odigrala pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju žaloigra, ki je zahtevala smrtno žrtev mladega dekleta. V pozni noči se je pojavil pod oknom 24-letne posestnikove hčere M. Ž. pri Sv. Lovrencu vasovalec, ki je zahteval, da mu odpre vrata. Da se otrese nadležnika, je dekletu vstalo iz postelje, se oborožilo z vrčem vode z namenom, da polije fanta z vodo. Dekletu je odprlo hišna vrata in svoj naklep tudi izvršilo. To je pa vasovalca tako razkačilo, da se je zagnal v mladenko, ki je zaradi njegovega silnega sunka padla vznak ter udarila z glavo ob trda vežna tla s tako silo, da je obležala nepremična. Zaradi nastalega ropota so prihiteli domači, ki so ležečo dekletu spravili v posteljo. Z grozo so opazili, da je že mrtva. Pri padcu si je razbila lobanjo, kar je povzročilo takojšnjo smrt. Pokojnica je bila mirno in pridno dekletu.

* **Šoferja so vrgli iz avtomobila.** Nedavno se je neki šofer peljal z avtomobilom iz Dolnje Lendave v Mursko Soboto. Ko se je hotel vrniti, so se mu približali mladi fantje in ga vprašali, ali bi jih hotel peljati v Doljno Lendavo. Šofer je pristal na to in fantje so sedli v avtomobil. Nedaleč od Murske Sobote, kjer je šofer zaradi ostrega ovinka vozil počasi, so fantje navahali na šoferja. Eden izmed njih je sedel za volan, drugi pa so vrgli šoferja iz avtomobila na cesto. Nato so se z avtomobilom odpeljali naprej. K sreči so kmalu nato prišli tam mimo neki ljudje, ki so spravili šoferja v bolnišnico v Murski Soboti. Oblastva zasleduje podivjance.

* **Vlom v trgovino.** Ponoči v nedeljo je bil izvršen drzen vlom v Klemenčičevo trgovino na Šutni v Kamniku. Vlomilec se je vtihotapil na dvorišče, nato pa je preplezal tri zidove in odprl dvoriščna vrata. V veži je našel ključ od vodovoda, s katerim je odprl vrata, ki držijo iz veže v trgovino. Tu je odprl več predalov in stikal za denarjem, nato pa vlomil v blagajno. Imel pa je slab dan, ker je v blagajni bilo samo nekaj drobiža. Nato si je pripravil polhovko, volneno jopico in šal, kar je hotel odnesti, pa ga je pri tatinskem poslu zmotil domači pes, ki je začel divje lajati. Gospa Klemenčičeva, ki ni vedela, zakaj pes laja, je hotela žival pomiriti. Ko je tat začel govorjenje, se je ustrašil in pobegnul brez praprijenega plena.

* **Zagoneten umor v Tuhinjski dolini.** V petek zvečer je bil blizu Buča izvršen umor. Ko so šli otroci v soboto zjutraj v šolo v Šmartno, so našli na samotni gozdni poti nad Bučem moško postavo, ki je ležala nepremično na tleh, okrog glave pa so bila tla močno okrvavljena. Otroci so v diru stekli v vas in obvestili vaščane in orožništvo o mrtvecu. Orožniki so takoj pohiteli na kraj žalostne najdbe in si ogledali položaj. Mrtvec je ležal vzdolž poti, ki drži kake četrt ure južno nad vasjo Bučem ob robu gozda. Bil je oblečen v suknjič, ki je bil že nekoliko raztrgan, roke pa je imel v hlačnih žepih. Na temenu in na levih sencih je imel majhni rani, iz katerih je že v prvem trenutku razvidno, da je bil ustreljen. Na kraju zločina se je takoj zjutraj zbrala velika množica vaščanov, vendar pa nihče med njimi ni mogel spoznati mrtveca. Najprej so mislili, da je neki posestnik iz okolice Šmartna, ki je bil mrtvecu močno podoben, vendar pa se je kmalu izkazalo, da je ta zdrav doma. Po prvih znakih se je zločin pripetil v petek zvečer. Nekateri vaščanje s sosednje Podhruške namreč trdijo, da so ob tem času slišali rezek strel. Umorjenec, ki šteje do 28 let, je šel po samotni gozdni poti počasi proti domu. Ker je bil brez suknje, sklepajo, da se je morda kje predolgo zamudil. Korakal je gotovo zelo brezskrbno z rokami v hlačnih žepih. Ko je

prispel na rob gozdne poti, ki se položno vzdiguje nad vasjo, je nenadno za njim zadonel strel in ga pogodil na desni strani temena. Krogla je izstopila na desnih sencih. Mladi mož je bil takoj smrtno zadet in je padel naprej na obraz. Niti toliko časa ni imel, da bi potegnil roke iz žepov. Kakor se je pozneje dognalo, je umorjenec 29letni Filip Gerbec iz Pšajnovice pri Zlatem polju. Gre najbrž za maščevanje.

* **Smrtna obsodba morilca Mihajla Markovića je potrjena.** Kasacijsko sodišče je potrdilo smrtno obsodbo, ki jo je lani 27. decembra izreklo beograjsko okrožno sodišče nad bivšim bančnim direktorjem Mihajlom Markovićem, ki je s svojim pajdašem Miljkovičem lani 1. maja umoril in oropal beograjskega trgovca Djordja Stankovića, ko ga je pod pretvezo neke nujne kupčije izvalil v svojo pisarno. Takoj po razglasitvi smrtne obsodbe je Marković javil priziv. Kasacijsko sodišče je zdaj v polni meri potrdilo razsodbo sodišča. Vsi spisi so od kasacijskega sodišča že predloženi pravosodnemu ministru, ki bo odločil, ali bo nad Markovićem izvršena smrtna obsodba ali ne. Po obsodbi se je Marković v ječi delal duševno bolnega. Pozneje, ko so ga preiskali zdravniki in ugotovili, da ni bolan, pa si je skušal vzeti življenje, kar so pazniki preprečili.

Pri pokvarjenem želodcu

vzemite zvečer žličko «Magna» v polovici čaše vode. Vsi, ki imate trd in nereden stol, vzemite po vsaki jedi noževico konico «Magna» z malo vode. «Magna» se dobiva povsod. Zavoj 4 Din. — Reg. S. Br. 4788/32.

* **Strašna družinska žaloigra.** Vojni invalid Ferdinand Pavelšek in žena Jožefa sta živela mirno družinsko življenje v Trbovljah. S skromno invalidnino, z dohodki male trafike in z rudarskim zaslužkom sta dobro izhajala in odgajala svoje štiri otroke v starosti 6 do 18 let. To je trajalo vse dotlej, dokler se ni v njuno zakonsko življenje vrnil mlad fant, ki je zdaj pri vojakih in s katerim je začela 35letna žena ljubimkati. Ko je mož za to razmerje izvedel, so se začeli v družini prepiri. Prišlo jeslednjič do tega, da se zakon sodno loči. Po tej ločitvi bi pripadla skrb za otroke možu, ženi bi moral pa baje mož izplačati še večji znesek. Do ostrejšega prepira je prišlo med obema zakoncema prav v tej točki. Predzadnje sredo zvečer je žena že ležala v postelji, ko je mož pregledoval neke zapiske. Žena je hotela videti, kaj mož dela; vstala je iz postelje in stopila k možu. To je moža tako razburilo, da je stopil v sosednjo sobo, vzal britev in jo v razburjenosti zabodel ženi v vrat, potem pa še sebi prerezal vrat. Nato je še skočil iz drugega nadstropja skozi okno in obležal močno poškodovan. Žena je medtem izkravavela. Močno poškodovanega moža so prepeljali v rudniško bolnišnico, kjer je izvršil primarij g. dr. Cizelj nujno operacijo. Prebivalstvo sočustvuje z nesrečnim možem, najbolj so pa vredni pomilovanja otroci.

* **Neuspelo ponarejanje stotakov.** V Mariboru so se pojavili v zadnjem času slabo ponarejeni stotaki. V zvezi s tem je policija aretirala nekega trgovskega pomočnika. Pri nadaljnji preiskavi so pa ugotovili, da je popolnoma nedolžen. A policija je hotela ponarejevalcem do živoga. Te dni se je pa pojavil na Glavnem trgu v Mariboru mlajši človek, ki je skušal v neki trgovini plačati blago s ponarejenim stotakom. Prodajalec je takoj spoznal ponarejen bankovec in je prijavil zadevo bližnjemu stražniku, ki je hitel za mladencem, ga aretiral in odvedel na policijo, kjer so spoznali v njem 27letnega Rudolfa Kurnika iz Jareninskega dola. Policija je na njegovem domu izvršila hišno preiskavo ter našla tam ponarejenje in priprave za ponarejanje bankovcev. Zasišlan je bil tudi oče France Kurnik, ki je trdil, da je bankovec ponarejal 44letni brezposelni ekonom Anton Kokot. Policija je poizvedovala za njim in ga je našla. Osumljence je policija oddala okrožnemu sodišču.

* **Vlomilec Osojnik pred sodniki.** Na zatožni klopi je sedel te dni pred malim senatom v Mariboru nevaren vlomilec Franc Osojnik, 21letni trgovski pomočnik, ki je lani oktobra izvršil vlom

v draguljarno urarja Petelna na Grajskem trgu. Osojnik je ponoči odprl s ponarejenim ključem vrata v prodajalno, ki je tudi ponoči stalno razsvetljena. Kljub luči se je polastil obilne zaloge raznovrstnih dragocenosti v skupni vrednosti okoli 50.000 Din. S plenom se je Osojnik pretihotapil čez mejo v Avstrijo, kjer ga je pričel spravljati v denar. Bil je aretiran, a posrečilo se mu je pobegniti. Vendar je moral pustiti v rokah orožnikov velik del ukradenega plena. Pred zasledovalci se je umaknil nazaj v našo državo. Ker so mu pa tudi bili kmalu za petami, je zbežal vnovič čez mejo, in to pot so ga aretirali v Lipnici. Osojnik je v lom drzno tajil ter je priznal šele pod težo dokazov. Za kazeno so mu prisodili 4 leta robije, 5 let izgube častnih pravic in povračilo sodnih stroškov.

* **Sirov napad.** Ko se je te dni zjutraj odpravil pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah stanujoči 26letni cestar Ludovik Drozg na delo, ni slutil, da bo žrtev nečloveškega napadalca. Po končanem delu je cestarja vodila proti domu samotna pot. Ko je bil že na pol poti, je zdajci skočil izza nekega grma proti njemu neznan možki in mu brez povoda zasadil nož trikrat v hrbet, enkrat pa v desno roko. Hudo ranjen se je cestar koma privlekel do domače hiše, kjer so mu izprali rane in ga nato prepeljali v mariborsko bolnišnico.

* **Zapravljena hranilna knjižica.** Te dni so sedeli na zatožni klopi v Ljubljani trije lahkomišelniki. Znali so na premeten način prodati hranilno vlogo 19.300 Din za 12.550 Din nekemu ljubljanskemu posredovalcu. Decembra je posestnik Bajde v Štepanji vasi izročil hčerki knjižico Mestne hranilnice ljubljanske, da bi dvignila nekaj denarja za davke. Josipina je knjižico izročila znancu Vinku, mizarju v Zg. Kašlju. Ta ji je obljubil, da prinese iz hranilnice najmanj 1000 Din. Vinko je knjižico izročil že 21krat kaznovanemu Viktorju Jerihi iz Vevč, ki je s tovarišem Janezom knjižico enostavno prodal za 12.550 Din. Oba zadnja obtoženca sta oigrala svojega tovariša Vinka za približnih 4000 Din, z ostalim zneskom pa so nekaj dni veseljačili po mestu. Naposled so bili januarja aretirani. Pred tremi sodniki so vsi trije priznali svoj greh. Opisali so, kako so napravili kupčijo in kako so potem zapravljali. Soobtoženi posredovalec se je izgovarjal, da je smatral ponudnika Jeriho za poštenega človeka in da se ni zavedal, da bi bila knjižica pridobljena na nepošten način. Bili so obsojeni: Prvi obtoženec Vinko na 7 mesecev strogega zapora, 120 Din denarne kazni in v izgubo častnih državljskih pravic za 3 leta, Viktor Jeriha na 6 mesecev strogega zapora in 240 Din denarne kazni, Janez na 20 dni strogega zapora in 120 Din denarne kazni, kupec knjižice pa na 3000 Din denarne kazni.

* **Nevarna brezposelnika.** Iz Šoštanjja pišejo: V bolj samotno gostilno g. Josipa Mešiča, po domače Zorka, v Skornem pri Šoštanju sta prišla 27. m.m. okoli poldneva brezposelna delavca S. M. in P., prvi pristojen v Novo cerkev, drugi pa iz okolice Štor pri Celju. Oba sta od služkinje siloma zahtevala toplo kosilo. Ker pa tega ni bilo več, jima je ponudila kruha. Ko sta prišla v sobo, jima je tudi gostilničarka ponudila kruha, kar pa jima ni bilo po volji. Medtem je stopil v sobo gostilničar sam ter je resneje rekel: «Ako kruha nočeta, pa nič, ker drugega nimam.» Na te besede je S. M. napadel g. Mešiča. Tolkel ga je s pestjo po obrazu in praskal. Nato sta oba nepridiprava hotela zbežati, toda na pomoč poklicanim domačim delavcem se je posrečilo na begu prijeti S. M., ga zvezati in odvesti na orožniško postajo v Šoštanju, odkoder so ga izročili sreskemu sodišču. P., ki je izgubil na begu čepico in delavsko knjižico, je pobegnil in ga orožništvo doslej še ni izsledilo.

* **Zlobno pokončevanje sadnih dreves.** Posestniku Janezu Pukšiču v Janškem vrhu so neznan zlikovec že lani julija polomili v sadovnjaku 33 mladih sadnih dreves. Zlobnežev orožniki takrat niso mogli izslediti. Zdaj se je izkazalo, da sta to delo napravila njegov brat Anton, ki goji nasproti Janezu sovraštvo, in viničarka Pavla Ver-

berkova iz Destrnika, ki je izpovedala, da jo je Anton napojil in nato pregovoril, da sta skupno šla lomiti drevje. Zadeva je ovadena sodišču.

Samo še nekaj izvedov znamenitega romana

«Prokletstvo ljubezni»

Je ostalo in se dobe pri upravi «Slovenskega Naroda» po znižani ceni 20 Din, vezani 40 Din (s poštino 3 Din več). — Požurite se in obogatite svojo domačo knjižnico s pretresljivo himno materinske ljubezni.

Po vsej Sloveniji gre glas:
Le „Domovina“ je za nas!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

ZBOR NARODNEGA DELAVSTVA.

Hrastnik, marca.

Podružnica Narodne strokovne zveze je imela v nedeljo 25. februarja v dvorani Sokolskega doma občni zbor. Članstvo, med katerim je bilo tudi nekaj gostov, je do zadnjega koticčka napolnilo veliko dvorano in z vso pozornostjo in odobravanjem sledilo poročilom posameznih funkcionarjev in odposlancev g. Juvana iz Ljubljane in g. Tumpeja iz Maribora. Zbor je pokazal, da se osnove marksistične trdnjave v Hrastniku majoje. Narodna strokovna zveza, podprta od vse narodne javnosti, ki jo spremlja z vsem odobravanjem, stopa na plan in ne bo dolgo, ko postane vodilna delavska organizacija.

Tovariši izven naših vrst, zakaj odlašate? Ali se še zanašate na marksistične voditelje, da bodo izboljšali položaj? Ali ne veste, da vam obljubljajo polno reči samo, da jim zaupate svoje glasove? Položaj se pa slabša od dne do dne. Obrnite hrbet svojim dosedanjim voditeljem in pridružite se našim narodnim vrstam. Po naši poti bo delavstvo, če se je bo složno držalo, počasi izvojevalo svoje pravice.

JUGOSLOVENSKA NACIONALNA STRANKA SI KREPKO UTIRA POT V ŠMARSKEM SREZU.

Šmarje pri Jelšah, marca.

Zadnje nedeljo januarja je organizacija JNS pri S v. Vidu pri Grobelnem za popoldne sklicala v šolo zborovanje, na katerem je poročal narodni poslanec g. Spindler o vseh dogodkih zadnjega časa na gospodarskem in drugih popriščih. Zlasti se je dotaknil ukrepov, ki sta jih storila vlada in narodno predstavništvo za boj proti posledicam stiske. Zborovalci so po govoru še dalje časa ostali z gospodom poslancem v razgovoru o raznih perečih vprašanjih, zlasti glede obveznega šolskega obiska preko 14. leta in glede samostojnosti bivše občine Sv. Vida.

V nedeljo 18. februarja pa je imela občni zbor občinska organizacija JNS v Šmarju pri Jelšah po maši zjutraj v Habjanovih prostorih. Ob lepi udeležbi članstva je zborovanje otvoril in vodil predsednik organizacije g. Miha Skale. Poročilo o poslovanju organizacije je podal tajnik g. Drobne. Narodni poslanec g. Spindler je v obširnem govoru poročal o dogodkih minulega leta, o zakonih, sklenjenih v narodnem predstavništvu, o uredbah vlade, namenjenih ublaženju stiske, in o načrtih bodočega dela v narodni skupščini. Po njegovih izvajanjih, ki so jih zborovalci z zahvalo in priznanjem vzeli na znanje, se je izvršila izvolitev novega odbora, kateremu na čelu je ponovno g. Skale.

Izredno zanimivo je bilo 18. februarja popoldne zborovanje v šoli v Kostivnici. Dasi je bil sklican samo občni zbor krajevne organizacije JNS z vabili, se je največji šolski razred napolnil z zborovalci, ki so bili delno od nasprot-

nikov poslani le, da bi delali neprilike. To se jim je seveda temeljito ponesrečilo. Razen nekaj medklicev, ki niso prav nič učinkovali, ni bilo hujše reči. Narodni poslanec g. Spindler je v skoro triurnem govoru ne samo pojasnil vsa pereča vprašanja, ampak tudi razkrinkal spletke nekaterih ljudi, ki se še vedno niso mogli otresti prejšnje strankarske zaslepljenosti. Stvarnim izvajanjem so živahno pritrdili vsi oni zborovalci, ki se ne dajo več zastrupljati od zaslepljenec.

V nedeljo 25. februarja zjutraj se je vršil v šoli v Podčetrtku občni zbor tamošnje občinske organizacije JNS ob veliki udeležbi članov in ob prisotnosti tudi mnogih nečlanov. Po poročilu narodnega poslanca g. Spindlerja, katero so zborovalci z odobravanjem sprejeli na znanje, se je razpravljalo o vprašanju davkov, o agrarni reformi in o raznih drugih perečih zadevah. Po poročilih odbora je bil izvoljen odbor za celotno občinsko organizacijo.

Istega dne popoldne se je vršil v sokolski dvorani v K o z j e m občni zbor občinske organizacije JNS za to občino, obenem pa tudi občni zbor okrajnega pododbora JNS za kozjanski okraj. Poročila za obe organizaciji je podal predsednik župan g. dr. Fran Kloar. Razvila se je živahna razprava, zlasti o vprašanju uredbe o odplačevanju kmečkih dolgov in o zaščiti denarnih zavodov, o poživljenju poslovanja posojilnic in hranilnic in o prosvetnem delu med narodom. Med zborovanjem je prispel tudi narodni poslanec g. Spindler, ki je podal obširno poročilo o splošni finančni in gospodarski politiki vlade in narodne skupščine in o razvoju političnih razmer v državi. Tudi na podlagi njegovih izvajanj, z odobravanjem sprejetih, se je razvila živahna nadaljnja razprava, ki je trajala skoro do noči.

Istega dne sta imeli občna zbora občinski organizaciji JNS v P i l š t a n j u in na P l a n i n i. Prvega se je udeležil tudi predsednik okrajnega pododbora JNS g. dr. Kloar.

TROJE OTROK SE JE ZADUŠILO V DIMU.

Škocijan, marca.

V Gorenji vasi blizu Škocijana je bolj na samem siromašna domačija posestnika Franceta Vajsa. Posestnik in njegova žena Marija sta se poročila šele pred nekaj leti, imela pa sta že troje otrok: 4letnega Franceta, 3letnega Tončka in 1letno Mimico. Pri vsem svojem siromaštvu sta bila zakonca od srca vesela otrok. Težav in skrbi pa sta imela v obilici, kajti posestvo je majhno in hoditi sta morala tudi k premožnejšim kmetom na dnino. Če sta le mogla, sta uredila tako, da je bil eden doma pri otrokih, in če je mati delala blizu hiše, je ob vsaki priliki hitela domov, da vidi, kako je z malčki. V soboto je odšel oče že zgodaj na delo v vinograd posestnika Smrekarja, žena pa je imela opravka v svojem vinogradu blizu hiše. Najmlajša, Tončka in Mimico, je položila v zibelko, najstarejšega pa je pustila, da se je po sobici igral in tudi pazil na bratca in sestro. Okrog 9. je mati zapustila hišo, malo pozneje pa je prišel s sosedovega vinograda oče ter ostal nekaj časa v sobi pri otrokih. Z ženo sta se bila dogovorila, da bo tudi ona večkrat pogledala v hišo. Žena, ki je vedela, da je bil medtem mož doma, je ostala v vinogradu komaj dobro uro, potem pa je hitela domov.

Ko je prišla do hiše, se je močno čudila, ker je bilo vse tiho. Tolažila se je z mislijo, da otroci spijo. Ko je odprla vrata, pa ji je udaril nasproti zadušljiv dim. Z največjo naglico je odprla okna ter planila k prvi zibelki. Hčerki pa je ležala v njej nepremično in prav tako v drugi zibelki sinček Tonček. Najstarejši otrok pa je ležal ves zgrbljen na postelji.

Nesrečna mati je otroke znosila ven pred hišo ter obupno klicala na pomoč. Njene krike je slišal tudi mož v vinogradu in v nekaj minutah je bil pred hišo. Prihiteli so še drugi delavci, ki so z očetom vred izkušali otroke obuditi k življenju. Dekletce je bilo gotovo že mrtvo prenešeno iz hiše, fantkoma pa je še počasi utripalo srce. Starši in delavci so poizkušali vse, da bi jih z

drgnjenjem in umetnim dihanjem ohranili pri življenju, a je 3letnemu Tončku srce že po nekaj minutah prenehalo biti. Najstarejši pa je še nekajkrat tiho odprl oči, žalostno pogledal, potem pa tudi on umrl v rokah nesrečnih staršev.

Strašna žaloigra se je pripetila po nesrečnem naključju. Nad pečjo, v kateri je dokaj močno gorelo, je bilo razobešenih nekaj mokrih plenice, ki so zdrknile na peč ter se vnele. Mala soba je bila gotovo naenkrat polna zadušljivega dima, ki ga je bilo vedno več. Najstarejši otrok ali ni mogel več do vrat ali pa se je nalašč zatekel na posteljo, meneč, da se bo z odejami pred dimom zavaroval. Nesreča se je odigrala v pičli uri od očetovega odhoda do materinega prihoda.

PROGRAM RADIA LJUBLJANE

od 11. do 18. marca.

Nedelja, 11. marca: 7.45: Komasacija ali zložba (inž. Pire Alfonz); 8.15: poročila; 8.30: Gimnastika (Pustišek Ivko); 9.00: versko predavanje (dr. Mihael Opeka); 9.15: prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve; 9.45: plošče; 10.00: O boleznih šolskih otrok (dr. Kristan-Lunačkova); 10.30: slovenska glasba (radijski orkester); 11.15: moški zbor «Danice» z Viča; 12.00: čas, Mala Floramye (Tijardović), reproducirana opereta; 16.00: O perutnini in jerutninarstvu (inž. Wenko Beno); 16.30: ljudska igra «Radio-tenor» (šentjakovski gledališki oder); 17.30: reproducirana angleška lahka glasba; 20.00: prenos iz ljubljanske opere, v odmoru čas in poročila.

Ponedeljek, 12. marca: 12.15: reproducirana moderna plesna glasba; 12.45: poročila; 13.00: čas in reproducirani citraški koncert; 18.00: gospodinjka ura: Vrednost gospodinjkega dela (Kraigherjeva); 18.30: Nemčija v dobi konjunktura (Iv. Kreft); 19.00: operetni venčki na ploščah; 19.30: zdravniška posvetovalnica (dr. Bogomir Magajna); 20.00: ruska pesem v duetu (Popova in Drigo); 20.45: radijski orkester izvaja rusko glasbo; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Torek, 13. marca: 11.00: šolska ura: Potovanje vzgaja (Jagodič); 12.15: Potovanje (reproducirane pesmi in glasbene slike); 12.45: poročila; 13.00: čas, češka lahka glasba na ploščah; 18.00: otroški kotichek: Otroci se vesele (Dolak); 18.30: reproducirane koračnice; 19.00: francoščina (profesor Prezelj); 19.30: O državljanjski vzgoji (profesor Marinko); 20.00: glasbeno predavanje; 20.30: radijski orkester; 21.30: humoristično posnemanje instrumentov (g. Zor); 22.00: čas, poročila; 22.30: angleške plošče.

Sreda, 14. marca: 12.15: reproducirane pesmi iz oper; 12.45: poročila; 13.00: čas, violinski solistični koncert (plošče); 18.00: komorna glasba (radijski kvintet); 18.30: radijski orkester; 19.00: Vzgoja v družini (dr. Stanko Gogala); 19.30: literarna ura: Slovenska sodobna lirika (Podbevšek); 20.00: Beethoven: Klavirski koncert v e-molu s spremljevanjem radijskega orkestra (Muhova Božena); 20.45: vokalni koncert (Tierry-Kavčnikova); 21.15: slovenski vokalni kvintet; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Četrtek, 15. marca: 12.15: reproducirani koncert orkestra P. Godwyn; 12.45: poročila; 13.00: čas, pevski jazzansambli pojo v reproducirani glasbi; 18.00: Za srečo doraščajočega pokolenja (Petelinova); 18.30: srbohrvaščina (dr. Rupel); 19.00: plošče po željah; 19.30: pogovor s poslušalci (profesor Prezelj); 20.00: prenos iz Beograda; 22.00: čas, poročila, radijski jazz.

Petek, 16. marca: 11.00: šolska ura: Življenje otrok pri raznih narodih (Miroslav Zor); 12.15: narodne pesmi raznih narodov (plošče); 12.45: poročila; 13.00: čas, reproducirani koncert naših kvartetov; 18.00: orkestralna narodna glasba na ploščah; 18.30: predavanje o gluhomem deci (Vilko Mazi); 19.00: sokolstvo; 19.30: Izleti za nedeljo (dr. Rudolf Andrejka); 20.00: prenos iz Zagreba; 22.00: čas, poročila, za smeh in dobro voljo (plošče).

Sobota, 17. marca: 12.15: zbor donskih kozakov (reproducirane pesmi); 12.45: poročila; 13.00:

čas, valčki in polke v reproducirani glasbi; 18.00: reproducirane vesele slovenske pesmi; 18.30: zabavno predavanje (Daneš); 19.00: Ljudski nauk o dobrem in zlu (dr. Veber); 19.30: zunanji politični pregled (dr. Jug); 20.00: prenos operete »Rože v snegu« iz Maribora, v odmoru čas in poročila.

VINSKA RAZSTAVA IN SEJEM V LJUTOMERU.

Podružnica Vinarskega društva v Ljutomeru priredi 20. t. m. vinski sejem in razstavo vina v kavarni g. Resnika v Ljutomeru. Otvoritev ob 9. Na pokušnjo bodo prvovrstna vina iz ljutomersko-ormoškega, gornjeradganskega in štrigovskega vinarskega okoliša.

Ljutomer je že iz davnih dni znan po svoji izvrstni vinski kapljici, saj je Ljutomer središče vinorodnih goric med Dravo in Muro in je tudi kot križišče železnic za tako prireditev zelo pripraven. Že zaradi tega so bile dosedanje razstave dobro obiskane in tudi letos je veliko zanimanje med vinogradniki in med kupci.

Vabijo se vsi vinogradniki iz ljutomersko-ormoškega, gornjeradganskega in štrigovskega vinarskega okoliša, da razstavijo svoja vina, ker jih bodo tako mogli vinski kupci pokusiti ter se prepričati o izvrstni kakovosti vseh razstavljenih letnikov ljutomerčana. Vsi vinogradniki v omenjenih okoliših, ki želijo vina razstaviti, naj to prijavijo najpozneje do 11. t. m. na posebni prijavi ali dopisnici ali ustno v pisarni mestne občine ljutomerske. Prav tam se sprejemajo vina za razstavo, ki se morajo poslati najpozneje do 16. t. m., in sicer od vsake sorte tri steklenice po sedem desetink litra. Kdor nima primernih steklenic, jih dobi pri mestni občini ljutomerski, lahko pa pošlje tudi dva slatinščaka; prazne steklenice se bodo dale v tem primeru nazaj. Kdor pa pošlje vino v buteljkah, se mu buteljke vrnejo druge prazne nazaj ali pa se mu vrnejo njegove lastne po razstavi.

Na lanski razstavi je bilo mnogo vinogradnikov odlikovanih z diplomami od ministrstva za kmetijstvo, a še več jih je dobilo nagrade v orožju. Upamo, da bo tudi letos vinska razstava vsestransko ugodno uspela.

Opozorjamo zanimance, vinske trgovce in gostilničarje, da si ogledajo vinsko razstavo ter se sami prepričajo o izvrstni kakovosti vin in o zelo ugodnih cenah. Polovična vožnja po železnici je dovoljena samo za povratek nazaj. Legitimacije se dobijo pri podružnici Vinarskega društva v Ljutomeru.

PREKMURSKI GLASNIK

Žrtve hripe v Prekmurju. Hripa je zelo razširjena v Dolnji Lendavi in v bližnji okolici. V preteklih dneh je bilo zaznamovati več smrtnih primerov, v neki družini celo kar dva. Po zadnjih poročilih zavzema bolezen vedno večji obseg.

Smrten dogodek na madžarski meji. V ponedeljek 26. februarja sta prestopila našo mejo dva oborožena madžarska graničarja. Okrog pet sto metrov daleč sta že prišla. V bližini občine Čenčibe so ju opozorili naši graničarji, da sta na jugoslovenskih tleh. Naš graničar ju je pozval, naj obstaneta. Tujca se pa za tak poziv niti zmenila nista. Naša straža je poklicala pomoč. Obkolili so madžarska vojaka in ju pozvali, da odložita orožje. Eden se je pozivu res pokoril, drugi je pa naperil puško proti našim graničarjem. Ko je naša straža videla, da ne bo šale, je oddala strel in madžarski vojak je padel zadet v glavo. Druga dva so pa prišli. Naša komisija je ugotovila, da je padli madžarski vojak puško že sprožil, kar se pozna na patroni. A patrona je odpovedala. Ujeti vojak ni vedel ničesar povedati.

Zahrbtn napad. V Prosenjakoveh so pri posestniku Malačiču v jutrnjih urah našli v hlevu domačega sina v mlaki krvi v razbito lobanjo. Izprva so bili domači prepričani, da ga je po-

noči med spanjem brenil konj. Ko so ga pa natančneje pregledali, so videli na hrbtni strani v bližini srca več ran, ki so bile prizadete z gnojnimi vilami. Bila je takoj uvedena preiskava in orožniki so aretirali osumljeno osebo. Hudo ranjenega so takoj prepeljali v murskosoboško bolnišnico, kjer se je zdravnikom posrečilo, da so ga ohranili pri življenju.

Nesrečni alkohol. Pri Vatovih v Spodnji Bistrici so nedavno imeli svatbo. Kmalu so si bili vinjeni fantje v laseh in so se začeli pretepati z latami od plota. Tudi noži so se zablistali. Konec poboju je bil, da je eden fantov obležal z vbo-dom v hrbtu, drugemu pa so razbili ustnice in potrlji zobe.

NAŠI NA TUJEM

NOVICE IZ ZEDINJENIH DRŽAV.

Chicago, februarja.

Nedavno je v kraju Krainu nastal ogenj v Slovenskem društvenem domu, ki je zgorel do tal z vso opremo, zastavo in drugimi predmeti. Domnevajo, da je bil ogenj podtaknjen in da je hišo najbrž nekdo polil s petrolejem. Naslednjega dne so morali Slovenci zborovati v cerkvi.

V Lorainu se je pripetila huda nesreča, katere žrtev sta postala zakonca Franc in Marija Serezinova. Iz zakurjene peči je uhajal plin, ki je Serezinova omamila. Moža so zjutraj našli mrtvega, ženo so pa nezavestno prepeljali v bolnišnico. Pokojni Serezin je zapustil štiri nepreskrbljene otroke.

Na cesti v Muse se je smrtno ponesrečil Alojzij Belec. Ko je hotel čez cesto, je pridrvel neznan avtomobilist, ki ga je podrl in povozil in tako poškodoval, da je Belec naslednjega dne v bolnišnici v Cannonsburgu podlegel poškodbam. Pokojni je bil star 51 let in doma je bil iz Gornjega Jelenja. V Ameriki je živel 30 let.

V denverski bolnišnici leži druga žrtev avtomobilskega divjanja. Alojzij Zemljak, v domači oskrbi pa je Boštjan Žnidaršič, ki ga je v istem kraju povozil neki avtomobilist.

12letni Josip Volk iz Garyja se je nedavno igral v kletji z drugimi otroki. Med igro je padel z vozička in se z glavo ujel v zanko vrvi, ki je bila napeljana po kletji za sušenje perila. Še preden mu je mogel kdo priskočiti na pomoč, je bil nesrečni deček že mrtev.

Po dolgi in mučni bolezni je v Clevelandu umrl 69letni France Fink, doma iz vasi Kočevja pri Dobropolju. Bil je eden najstarejših naseljencev. V Ameriki je bival že 45 let.

V Denverju so januarja umrli: Josip Rozman, Janez Buhte in Jožef Demetrovič. Pljučnici je podlegel v Clevelandu 45letni Janez Žnidaršič. Pokojni je bil samec in po rodu iz Sušice pri Št. Petru na Krasu. V začetku februarja je umrl v Calumetu eden naših najstarejših naseljencev, 62letni Miha Kobe. Pokojni je prišel pred 40 leti v Ameriko. V cvetu svoje mladosti je umrla v Clevelandu 15letna Antonija Ajdiškova. Za njo žalujejo mati in dve sestri. Po kratki in mučni bolezni je v Chicagu umrla Marija Krausova, rojena Pirčeva. Pokojna je bila stara 53 let in doma iz Kamnika. Zapustila je moža in dve hčerki. Pljučnici je podlegel v Clevelandu 40letni Anton Kmet, doma iz Podlipse pri Ajdovcu, odkoder je prišel v Ameriko pred 22 leti.

Banka Baruch 15, Rue Lafayette, PARIS

odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. Vršni vse bančne posle najkulantneje. Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64, Bruxelles; Francija: št. 1117-94, Paris; Holandija: št. 1458-66; Ned. Dienst; Luksemburg: št. 5967, Luxembourg. — Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nazkarnice. 56

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Čokoladna torta. Razmehčaj v pečici 12 dek čokolade. Razmehčano čokolado dobro umešaj z 12 dekami sladkorja, 6 dekami sirovega masla in žlico vode. Potem primešaj 6 dek moke, 2 žlici drobtin, četrt zavitka pecilnega praška in trd sneg šestih beljakov. Tortni model dobro namaži, posuj z drobtinami in napolni s pripravljenim testom, nato pa torto speci. Pečeno in hladno torto lahko nadevaš s kremo, ali jo pa samo po vrhu namaži s poljubno mezgo in polij s čokoladnim ledom.

Kipnik iz palačink. Ta kipnik lahko pripraviš že opoldne in ga spraviš za večerjo. Postaviti ga pa moraš zvečer za pol ure v pečico, da daš lahko toplega na mizo. Speci prav tanke palačinke (med testo zmešaj eno žlico raztopljene masti, ker so palačinke potem bolj mehke). Medtem pa speci jetrno klobaso; ko je pečena, ji odstrani kožo in zmešaj z mastjo, v kateri si jo pekla. S to klobaso potem nadevaj palačinke, jih zvij skupaj in položi v pomazano kozo. po vrhu potem pokapaj malo z mastjo, pomaži na palačinke dve žlici smetane in posuj z zribanim sirom, nato speci, zvečer pa potem še enkrat prepeci.

Ocvrta jetra. Pripravi v loncu tole testo: osminko litra belega vina, dve žlici moke, dve žlici olja, dve jajci in malo soli. To vse skupaj dobro žvrkljaj. Telečja, svinjska, gosja ali kurja jetra zreži, pomoči vsak kos zase v to testo in ocvrta na olju ali pa na masti. Ocvrta jetra daj s kakšno omako na mizo. Lahko daš tudi salato zraven. Na enak način lahko ocvreš tudi ledvice, možgane ali pa gobe kukmake (šampinjone).

Praktični nasveti

Če se popki telesa in zvončkov nočejo razcveteti v vazah, jih položimo za nekaj sekund v raztopino solitrove kisline (dobiš jo v drogeriji). Popki se bodo že po nekaj minutah razcveteli. Kadar pa nam je šopek v vazi pričel veneti, ga lahko za nekaj dni še osvežimo, če mu odrežemo, odnosno prirežemo peclje in jih vtaknemo za trenutek v krop. Cvetlicam se vrne moč in ostanejo sveže še nekaj dni.

Potenje rok je zelo zoprno, a ga lahko preprečimo, če si roke vsak dan namažemo s tole tekočino: v steklenici zmešamo enake dele boraksa, salicilne kisline, borove kisline, glicerina in alkohola, vse skupaj dobro premešamo, odnosno steklenico dobro pretresemo in si večkrat na dan namažemo roke, najbolje vsakokrat, ko si jih umijemo.

Ponikljane pipe in priprave za prho v kopalnici, ki so postala rumenkasta zaradi vročine, se dado osnažiti, da dobijo spet svetel blesk, na ta način, da pipe najprej zbršimo s krpo, da odstranimo umazanost, odnosno prah, potem pa namažemo s stearinovim oljem s krpico tako, da dobro vdrgnemo to olje. Nato pa zdrgnemo pipe še s krpico, ki jo pomočimo v dunajsko apno, in na posled z volneno krpo dobro zloščimo.

Madeže od mlečne kave ali kakava odstraniš z obleke z mrzlim mlekom in nato spereš v mlačni vodi.

Mrčes pri živini preženemo, če živino umijemo s tekočino, v kateri smo namočili tobačni prah.

Ovelo zelenjavo osvežimo, če jo namočimo v vodi, kateri smo dodali malo jedilne sode. Tudi posušeno zelenjavo lahko spet osvežimo, če jo namočimo v tej vodi.

Razne gumijaste predmete, ki so sčasoma otrdili, zmeščamo, če jih namočimo v tekočini iz enega dela amonijaka in dveh delov vode in predmete položimo za nekaj časa v to tekočino. Če se pa ne zmeščajo, jih pustimo dalje časa v tej tekočini.

ZANIMIVOSTI

× **Pokopan s hranilno knjižico.** V književnosti imamo več veseloiger, ki se sučejo okrog srečk in glavnih dobitkov. Italijani so dobili nedavno veseloigro, ki obravnavo zapleteno zadevo srečke, na katero je zadel umrl bogati stric milijon in si ga zašil v suknjič, namenjen za krsto, da bi kaznoval nestrpne, po denarju hrepeneče dediče. Zdaj pa poročajo iz Genove, da se je tam nekaj takega v resnici pripetilo, samo s to razliko, da genovski pokojnik ni storil tega iz škodoželjnosti, temveč iz strahu pred tatovi. Nedavno je umrl v Genovi bogat kmet Luigi Costa, star samec, ki so ga dali sorodniki na njegovo, pred smrtjo izraženo željo, pokopati v njegovi najprijubljenejši obleki, ki je zadnje čase sploh ni slekel. Ko so pa pregledovali njegovo zupuščino, so pogrešili hranilno knjižico na 50.000 lir, o kateri so vedeli, da jo je imel doma in da jo je vedno nosil v žepu. Šele bivša služkinja je povedala, da si je pokojnik zašil hranilno knjižico v podlogo suknjiča, ki so mu ga dali v grob, in sicer iz strahu pred tatovi. Dediči so dobili dovoljenje za izkopanje trupla in tako jim dediščina ne bo ušla.

× **Z raketo 100 km visoko.** Profesor Goddard na univerzi v Clarku sestavlja raketo, ki naj bi poletela v najvišje zračne višine. Raketo bo gnal vijak in njena gonilna sila torej ne bo izvirala iz sunka od zadaj. V raketi sami so tri posode s tekočim kisikom, dušikom in bencinu podobno mešanico. Vse te tri snovi ženejo turbino. Raketa se bo dvignila s hitrostjo 800 km na uro in bo po računih profesorja Goddarda dospela 100 km visoko. Za to pot bo porabila osem minut. Raketa je dolga 3,6 metra. V njej bodo razne znanstvene priprave, ki bodo merile moč višinskih žarkov. Profesor Goddard je že pred dvema leti pokazal v Newu Mexiku, da raketa lahko doseže to hitrost. Od tedaj je raketo še izpopolnil.

× **Anglija brez vode.** Morda je to prvič v svetovni zgodovini, kar grozi Angliji nevarnost, da ostane brez vode. Že poletje je bilo nenavadno suho in zima prav tako. Angleški listi poročajo, da so vse zaloge vode pošle in da so se mnoge reke kar posušile. V mnogih vaseh so morali omejiti uporabo vode, drugod pa prevažajo vodo iz kraja v kraj. Pričeli so celo vodo prodajati. Izmed vele mest sta zadeti zlasti Liverpool in Manchester. Iz Manchestra dovajajo vodo v Liverpool, in sicer prispe v Liverpool 8 milijonov galonov vode vsak dan. Manchester ima vode v zalogi za 58 dni. Naravno je, da se zaradi tega razburjajo zlasti na deželi, kjer je ogrožena setev.

× **Psi na skupnem izletu.** Tudi domače živali so rade v prosti naravi. Ne samo ljudje hodijo radi ob nedeljah na izlete, temveč tudi psi so že začeli prirejati skupne izlete. V nekem manjšem kraju na Poljskem so naenkrat izginili vsi psi. Ljudje so si zaman belili glave, kako se je moglo to zgoditi. Le stari, že napol onemogli psi so ostali doma, pa še ti samo, če so bili priklenjeni. Vse dopoldne so ljudje zaman ugibali, kam so psi tako nepričakovano izginili. Opoldne je pa prišel lovec in povedal, da so vsi psi v gozdu na lovu, kjer gonijo srne, jelenje in zajce. Lovec je opozarjal ljudi, da bo moral pse postreliti, če jih gospodarji hitro ne spravijo iz gozda. Kmetje so brž ošli v gozd, kjer so pa morali do večera loviti svoje pse in jim prigovarjati, da so jih spravili domov. Neki kmet je smeje se pripomnil: «Prihodnji teden pa prirede morda skupen izlet naše mačke v mesto, kjer napadejo mlekarne, da se bodo lahko do sitega napile mleka.»

× **Drzna operacija srea.** Na vseučiliški kliniki v Bratislavi je dr. Čarsky izvršil držno operacijo srea. Pavel Kuren, 30letni razprodajalec, se je hotel umoriti s tem, da se je z nožem zabodel v sree. Docent je odprl levo prsno stran in opazil, da sta bili na pljučih dve zarezi in na srcu en vbodljaj. Zdravnik je odprl srce in našel tam pol drugi liter strjene krvi. V tistem trenutku je

brizgnila kri z vso silo. Zdravnik je naglo zašil rano na srcu kakor tudi na pljučih in odstranil strnjeno kri. Bolnik se počuti dobro.

× **Skrivnostno letalo nad Skandinavijo.** Ob vsej dolgi in čudoviti obali Skandinavije se od časa do časa prikaže skrivnostno letalo. Preprosto ljudstvo ga je že pričelo nazivati zračno pošast. Pojavlja se v najbolj pustih krajih in ribiči se vprašujejo, odkod prihaja in kam leti. Enkrat ga ugledajo na Norveškem, drugič na Švedskem, tretjič na Finskem. Vsekako je gotovo, da je to letalo neke tuje velesile. Prvič se je prikazalo 12. decembra nad Helgolandom. Ljudje so mogli ugotoviti, da je pomorsko letalo. Pozneje so ga ugledali na severnem Norveškem, na Švedskem in Finskem. Navadno leti ponoči, in sicer zelo visoko. Večkrat se tudi spusti prav nizko nad morjem. Neko noč je norveški parnik nad sabo nenadoma zagledal velikansko dvokrilno letalo z dvema reflektorjema. Letelo je tako nizko, da so opazili pilota, oziroma njegovega pomočnika v kabini. Na prvi pogled se je zdelo podobno velikemu francoskemu letalu «Latham», ki je tako tragično končalo leta 1928., ko sta francoski pilot Guilbout in Amundsen šla na pomoč Nobilu. Toda temu skrivnostnemu letalu se je pridružila še skrivnostna ladja. Kajti prav ta norveški parnik je še tisto noč srečal skrivnostno ladjo, ki je naglo odplula z vso brzino, ko se ji je približal. Z druge strani poročajo, da so v norveških vodah opazili že več ladij, ki so se sumljivo vedle. Splošno sklepajo, da je ena izmed teh ladij oporišče velikega letala, ki preiskuje obalo ob Severnem morju. Samo po sebi umljivo je, da so vesti o letalu in skrivnostnih ladjah prava senzacija za vse prebivalstvo v Skandinaviji. Zadeva zanima seveda tudi državna oblastva. Med Finsko, Švedsko in Norveško je bil sklenjen sporazum, naj bi policijska oblastva s pomočjo pomorskih in vseh treh državah zasledovale te čudne prikazni. Vstali so spet skeptiki, kakor povsod ob takšnih pojavih, in ti se vprašujejo, ali ne obstojijo morda te ladje in letalo samo v ljudski domišljiji? Vse kaže, da skeptiki nimajo prav. Danes je mednarodni položaj takšen, da opravičuje domnevo, da so vse te vesti o letalu ali letalih in o skrivnostnih ladjah resnične. Mnogi domnevajo, da gre za rusko akcijo, drugi spet, da so tu na delu japonske sile! Japonska išče tudi na tem mestu ranljivo točko sovjetske Rusije. Rusi kakor tudi Japonci so te domneve zanimali. Zdaj je ostala še tretja možnost: Ali niso morda ta letala in te ladje nemške? Neki vojaški izvedenec celo domneva, da imajo ta letala namen, da opazujejo učinko velikanskega nemškega topa, ki strelja v neizmerne daljave. Saj je znano, da so v Norvegiji zapuščeni kraji, kamor še ni stopila človeška noga. Znano je tudi, da je nekoč padel v te kraje izstrelak ali nekakšna velikanska raketa, o kateri si niso mogli razložiti, odkod je prišla. Zadeva se čedalje bolj zanima v skrivnost, ki jo ne bo lahko razložiti.

× **S puškami, strojnici, alkoholom in kacamami nad opice.** Južno Afriko pustošijo divji paviani, ki prihajajo z gor. Njih število cenijo na 180.000 glav, vendar še neprestano narašča. Doselej so smatrali te opice za rastlinojedke, ki se sem in tja hranijo z žuželkami, pajki, polži in ptičjimi jajci. Zdaj pa so pokazale, da se znajo spraviti tudi na živino, zlasti drobnico, ki jo napadajo z veliko predrznostjo in spravljajo v svoja nedostopna gorska zavetišča. Enemu samemu farmerju je čreda pavianov v teku četr ure ugrabila preko 200 ovc. Še večjo škodo pa povzročajo nevarni gostje po nasadih, vrtovih in vinogradih, v katere vdirajo po dobro premišljenem načrtu z uporabo izvidnih čet in gotovo pod trdim vodstvom vodilne živali. Vse, kar ni privezano in prikovano, postane njihov plen. Obrambni ukrepi ljudi so pa nezadostni. Puške in celo strojnice se niso dobro izkazale. Strup prav tako ne. Spočetka so jim farmerji nastavljali posode z alkoholom, ki so ga paviani lokali s posebno nasladi. Ko je pa na ta način padlo nekoliko sto živali, so se začele ostale izogibati strupene vabe. Tudi drugi strupi ne zaležejo, ker

Moško perilo

Din 21— oksford srajca
Din 26— platnena srajca s cefir prsi
Din 38— piké srajca
Din 45— touring srajca
Din 19— spodnje hlače, dolge
Din 20— spodnje hlače, kratke
Din 65— spalne strajce

pri

Trgovski dom
Sternbecki

Tovarna perila in oblek

Celje št. 97

Veliki ilustrirani cenik zastoj.

Kar ne ugaja, se zamenja ali vrne denar.

so paviani zelo previdni in prekanjeni in kmalu doženejo, kaj jim dobro de in kaj jim škoduje. Edino orožje, ki obeta nekaj uspeha, so strupene kače. Teh se opice tako boje, da pobegnejo v silnem strahu, ko kakšno zagledajo. Požirajo celo škorpione, ko so jim odtrgali želo, toda kač se boje kakor vrag križa. Zato so začeli farmerji v ogroženih delih Južne Afrike z vso naglico uvažati strupenice. Seveda si s tem naprtujejo na hrbet drugo nevarnost, da preveč razmnožijo to golazen. Toda drugega izhoda skoro ni.

× **Klub samomorilcev.** Nekdanji ravnatelj londonske policije Thomas Quaisne je izvršil samomor. Pri raztelesenju so ugotovili, da se je rajnik zastrupil z močnim plinom. Štel je 82 let. Zapustil ni nikakega pisma. Ko so brskali med starimi listinami, se je pokazalo, da je že od časa, ko je stopil v pokoj, postal član Kluba samomorilcev. To je bilo pred 20 leti. Ko je naposled potegnil «črno številko», se je vlegel in se po predpisih kluba umoril.

× **Z elektriko ga je obudil v življenje.** Te dni je imel ruski vseučiliški profesor dr. Smirnov v moskovskem radiu predavanje, v katerem je med drugim izvajal: Na neki moskovski ulici se je zgradil 33letni delavec, ker ga je zadela srčna kap. Prepeljali so ga takoj v bolnišnico, kjer so ga pregledali trije zdravniki in ugotovili njegovo smrt. O dogodku so potem obvestili še njega in predavatelj je s svojimi pomožnimi zdravniki takoj izvršil srčno operacijo. Nekaj minut je obravnaval mrtvečevo srce s kratkimi električnimi valovi in srce je pričelo nenadno spet delovati. Dve uri nato, ko ga je zadela kap, se je mrtvec prebudil. Zdaj leži v bolnišnici, da se mu zacelijo rane, izvršene pri operaciji. Profesor Smirnov je izjavil, da lahko prebudi od mrtvih vsakega mlajšega človeka, ki mu je prenehalo delovati srce zaradi preutrujenosti ali prenapornega dela. Deset let se že bavi s tem vprašanjem in je izvršil na mačkah in pseh že več uspešnih poizkusov. V svojem govoru je poudaril, da lahko uspe taka operacija tudi še nekaj ur potem, ko je človeka zadela kap. Kap pa ne sme nastopiti zaradi kake telesne napake.

To je najboljšo,

kar sem kdaj poskusil! Nekoliko kapljic pravega Fellerjevega Elsa-fluida zadostuje, da rečeš to tudi Ti! Imaš li bolečine v obrazu, po vsem telesu? Te li muči glavobol, zobobol, trganje? Želiš li najboljšo za nego-

vanje zob, kože in glave? Si li preveč občutljiv za hladni zrak? Uporabljaljaj Elsa-fluid! Fellerjev pravi Elsa-fluid je vsekakor močnejši, izdatnejši in bolj učinkovit kakor francosko žganje. Fellerjev Elsa-fluid se dobiva v lekarnah in jrgovinah te stroke po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 zavojček (9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici) za 58 Din. Štiri take zavojčke

samo za 173 Din razpošilja lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina).

Odobrilno ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 dne 24./III. 1932.

Pomnite!

Elsa-fluid ostane Elsa-fluid!

× **Grozovit zločin.** V Perkamu na Bavarskem se je odigral grozovit zločin. Ob pol desetih zjutraj je opozoril prebivalce plat zvonja, da gori. Neki mož je opazil, da se vali iz cerkve gost dim. Gasilci so izkušali vdreti v cerkev, toda vrata so bila tako zaklenjena, da ni bilo mogoče noter. Ljudje so si zato hoteli preskrbeti ključ cerkvenih vrat pri cerkovniku. Vdrli so v cerkvenikovo stanovanje, kjer se jim je nudil strašen prizor. V stanovanju, kjer sta živela dva cerkvenika, je ležal eden od njiju, Erhard Mock, v mlaki krvi. Zločinec mu je s sekuro ločil glavo od trupla. Zločina so obdolžili cerkvenikovega tovariša Mihaela Wurzerja, ki je po dejanju pobegnil. Preden jo je pobral, pa je zanetil v zakristiji ogenj. Orožnikom se še ni posrečilo prijeti storilca.

× **Pod vodo bomo gledali.** Vsak plavalec ve, da ni človeško oko ustvarjeno, da bi gledalo pod vodo. Zaradi dotika roženice z vodo se lomljenje svetlobe zniža za dve tretjini. Toda šibkost oči se da zboljšati z naočniki. Tako se je na podlagi tega dejstva v Ameriki posrečilo izdelati posebne leče, ki človeškemu očesu pripomorejo, da vidi tudi pod vodo pravilno. Tako se bo dogajalo, da bomo lahko pod vodo brali dnevne novice v listih, medtem ko se človeku z golim očesom ne posreči razločiti, kateri papir je tiskan in kateri čist. Za enkrat gre samo za prve poskuse, ki so se obnesli. Ko bo ta iznajdba izpopolnjena, jo bodo lahko uporabljali mornarji in tudi potapljači, kadar jim ne bo treba pregledoko pod vodo.

× **Operacija najstarejše mumije.** Eden najznamenitejših angleških zdravnikov ranocelnikov je te dni izvršil pomembno operacijo na mumiji faraona Ra-Nofera, ki jo hranijo v kraljevem zavodu za ranocelništvo. Na mumiji so opazili 30 poškodb. Na vratu je bila polomljena in rebra so ji počila. Ko se je ranocelnik lotil dela in se je dotaknil kosti, so razpadle v prah, tako so bile krhke. Moral jih je politi s posebno kemično raztopino, da je lahko delal dalje. Delo je zahtevalo več mesecev. Zdaj je mumija spet popravljena. Grob Ra-Nofera so odkrili leta 1891. To je najstarejša mumija, ki so jo doslej dobili.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Vztrajnost.

A: «Gospod tovariš, kako je z vašim sinom?»

B: «Hvala, izvrstno! To vam je tako potrpežljiv in vztrajen, da sedi v vsakem razredu po dve leti.»

V šoli.

Učitelj: «Kaj pa naredi tvoja mama, preden leže k počitku?»

Slavica: «Zobe odloži na nočno omarico, gojod učitelj.»

Pri spiritiziranju.

«No, dobri duh, prikaži se nam. Če si tu, potrka enkrat, če te pa ni, potrka dvakrat.»

Razumljivo.

Urša: «Zakaj pa ne nosiš kratkih las?»

Neža: «Ker mi mož tega nikoli ni prepovedal.»

Škotska skopost.

A: «Rad bi vedel, kako je nastalo to ogromno žrelo v zemlji.»

B: «V davnih časih je padel nekemu Škotu novc v razpoko v skali, pa je kopal tako dolgo, da je nastalo v zemlji žrelo ognjenika.»

Iz avstrijskih časov.

Narednik enoletnemu prostovoljcu: «Kaj pa ste vi v civilu?»

Prostovoljec: «Asistent na ginekološki polikliniki.»

Narednik: «Ako niste do jutri nekaj takega, kar tudi jaz lahko ponovim, vas bom dal zapreti!»

Preteklost.

A: «Zakaj se nočete poročiti z gospodično Vero?»

B: «Zaradi njene preteklosti...»

A: «Prosim vas! Popolnoma čista je!»

B: «Da, da, toda nekoliko predolga!»

Malo se dobi za denar.

Urša: «Izobrazba našega sina nas je stala nad sto tisoč dinarjev.»

Neža: «Neverjetno, kako malo se dandanes dobi za denar.»

Zajec samorilec.

A: «Komaj sem bil dobro četrt ure na lovu, že je ležal pred menoj mrtev zajec.»

B: «Kaj, ali so tudi med zajci samorilci?»

Za Vas imamo:

Voline . . . 69 Din
Gitare . . . 138 Din
Mandoline 95 " Harmonike 69 "
Tambure . 68 " Gramofone 465 "

Zahtevajte brezplačni katalog.

MEINEL & HEROLD

tovarna glasbil

pr. podr. MARIBOR št. 104

Delo

v današnjih hudih časih si preskrbi še najlaže vsakdo s tem, da si uredi doma nekako domačo pletilnico. Mi nudimo delo vsakomur na ta način, da odvezinamo izdelane pletenice, dobavljamo prejo in izplačujemo mezdo za pletenje. To potrjuje mnogo zahval. Če želite tudi Vi dela in zasluzka, pišite zaupno po brezplačni navodila tvrdki: Domača pletarska industrija Josip Tomazič, Maribor. Krekova ulica št. 16.

MALI OGLASI

Tri lepa posestva

(1 večje, 2 bolj mali) prodaja Josip Božič, Stope, pošta Sevnica. 58

Pri naplačilu 300 Din

dobite krožni pletilni stroj za izdelovanje nogavic na svojem domu. Ostanek plačate v manjših mesečnih obrokih. Ponudbe naslovite na: Perssons, Ljubljana, poštni predal 307. 56

Prvovrstna sadna drevesca

nudijo po nizki ceni drevesnice Hrastnik, št. Ilj-Velenje. Za rast in pristnost sort se garantira. Zahtevajte ponudbe. 55

Kmetovalci!

Gnojnične črpalke in razpršilce, pluge, travniške in poljske brane, vse orodje za čiščenje drevja, trtne škarje, ameriške «Deering»-kosilnice in njihove posamezne originalne dele kakor tudi vse drugo železnino dobite najceneje pri Fr. Stupici v Ljubljani, Gosposvetska cesta št. 1. 54

PLJUCNE BOLEZNI SO OZDRAVLJIVE!

Pljučna tuberkuloza, sušica, kašelj, suhi kašelj, sluznati kašelj, nočno potenje, bronhijalni katar, katar v grlu, zaslinjevanje, bruhanje krvi, naduha, astmatično hropenje, bodljaji itd. se dajo ozdraviti!

NA TISOČE OZDRAVLJENIH!

Pred uporabo

Zahtevajte takoj mojo knjigo «Nova umetnost hranjenja», ki je že mnoge rešila.

POPOLNOMA ZASTONJ

dobite mojo knjigo, iz katere lahko črpaite mnogo potrebnega. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se hoče na nagel način temeljito in brez nevarnosti iznebiti svojih bolezni, naj piše še danes! Ponovno naglašam, da dobite moje pojasnilo povsem brezplačno, brez vsake obveznosti z vaše strani, in bo vaš zdravnik gotovo pristal na ta od prvovrstnih profesorjev kot odlično priznan

NOVI NAČIN HRANJENJA.

Zaradi tega je v vašem interesu, da takoj pišete, pa vam bo naše tamošnje zastopništvo takoj postreglo.

Črpajte pouk in okrepljeno voljo do življenja iz knjige izkušenega zdravnika. Ona vsebuje okrepljeno in življenjsko uteho ter se obrača na vse bolnike, ki se zanimajo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. Poštno nabiralno mesto:

GEORG FULGNER, BERLIN-NEUKÖLLN, Ringbahnstrasse Nr. 24, Abt. 491.

Po uporabi